

«Өзенмұнайгаз» акционерлік қоғамы

Жекелеген қаржылық есептілік

*2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін,
тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебімен қоса*

МАЗМҰНЫ

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

Жекелеген қаржылық есептілік

Қаржылық жағдай туралы жекелеген есеп.....	1
Жиынтық кіріс туралы жекелеген есеп.....	2
Ақша қаражатының қозғалысы туралы жекелеген есеп	3
Капиталдағы өзгерістер туралы жекелеген есеп	4
Жекелеген қаржылық есептілікке ескертпелер	5-39

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«Өзенмұнайгаз» АҚ-ның Акционеріне, Директорлар кеңесі мен Басшылығына

Пікір

Біз «Өзенмұнайгаз» АҚ-ның (бұдан әрі - «Компания») жекелеген қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік, әрі оған 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы жекелеген есеп, жиынтық кіріс туралы жекелеген есеп, көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін меншікті капиталдағы өзгерістер туралы жекелеген есеп және ақша қаражатының қозғалысы туралы жекелеген есеп, сондай-ақ есеп саясатының маңызды ережелері туралы ақпаратты қоса алғанда, жекелеген қаржылық есептілікке жасалған ескертпелер жатады.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған жекелеген қаржылық есептілік барлық елеулі қатынастарда 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының қозғалысы мен қаржылық нәтижелерін Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ХҚЕС) сәйкес дұрыс бейнелейді.

Пікірді білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз одан әрі біздің есебіміздің «Аудитордың жекелеген қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлігінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңес (БХЭСК) қабылдаған Кәсіпқой бухгалтерлер этикасының халықаралық кодексіне (БХЭСК Кодексі) (халықаралық тәуелсіздік стандарттарын қоса алғанда) және біздің жекелеген қаржылық есептіліктің аудитіне Қазақстан Республикасында қолданылатын этикалық талаптарға сәйкес Компанияға қатысты біз тәуелсізбіз және біз осы талаптар мен БХЭСК Кодексіне сәйкес басқа да этикалық міндеттерді орындадық.

Біз алынған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп пайымдаймыз.

Басшылықтың және Директорлар кеңесінің жекелеген қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Басшылық жекелеген қаржылық есептіліктің ХҚЕС-ке сәйкес жасалуы және шынайы ұсынылуы үшін әрі басшылық шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ жекелеген қаржылық есептілікті дайындау үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапкершілік көтереді.

Қаржылық есептіліктің нысандарын дайындау кезінде басшылық Компанияның өз қызметін үздіксіз жалғастыра алу қабілетін бағалау үшін, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтердің ашылып көрсетілуі үшін және басшылық Компанияны таратқысы келген, оның қызметін тоқтатқысы келген жағдайларды немесе басшылықтың мұндай әрекеттерге іс жүзіндегі баламасы болмай қалған жағдайларды қоспағанда, есептіліктің қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде жасалуы үшін жауапкершілік көтереді.

Директорлар кеңесі Компанияның жекелеген қаржылық есептілігінің дайындалу процесін қадағалау үшін жауапкершілік көтереді.

Аудитордың жекелеген қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз жекелеген қаржылық есептілік бүтіндей адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық есепті шығаруда елеулі бұрмалануларды қамтымайды деген ақылға қонымды сенімдікке қол жеткізу болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік сенімділіктің жоғары дәрежесін білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит елеулі бұрмалану бола қалғанда оны әрдайым анықтайтындығының кепілдігі болып табылады. Бұрмаланулар адал емес әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке-жеке немесе жиынтығында осы жекелеген қаржылық есептіліктің негізінде қолданылатын пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізделген күйде пайымдауға болса, елеулі болып есептеледі.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілетін аудиттің шеңберінде біз кәсіпқой пайымдауды қолданып, бүкіл аудиттің бойына кәсіптік скептицизмді сақтап қаламыз. Сонымен бірге, біз келесіні орындаймыз:

- ▶ Адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан болған шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтап, бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық процедураларды жасаймыз; өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Қателердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмауы тәуекеліне қарағанда, жоғарыдағы адал емес әрекеттердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмай қалу тәуекелі, өйткені адал емес әрекеттерге сөз байласу, алдау, қасақана жіберіп қою, ақпараттың дұрыс ұсынылмауы немесе ішкі бақылау жүйесін айнала жасалған амалдар кіруі мүмкін;
- ▶ Компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатында емес, жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық процедураларды әзірлеу мақсатында, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін түсінеміз;
- ▶ Қолданылатын есеп саясатының лайықты сипатын және басшылық есептеген бағалау мәндерінің және тиісті ақпараттың ашылып көрсетілу негізділігін бағалаймыз;

- ▶ Басшылықтың қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалды қолдану заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз және түскен аудиторлық дәлелдердің негізінде компанияның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінде айтарлықтай күмән туғыза алатын оқиғаларға немесе талаптарға орай елеулі белгісіздіктің бар екендігі туралы тұжырым жасаймыз. Егер де біз елеулі белгісіздіктің болуы туралы тұжырымға келетін болсақ, біз өзіміздің аудиторлық есебімізде жекелеген қаржылық есептілікте ақпараттың тиісінше ашылып көрсетілуіне назар аудартуымыз керек немесе егер ақпараттың осылайша ашылып көрсетілуі лайықты болып табылмаса, пікірімізді түрлендіру керек. Біздің тұжырымдар аудиторлық есебіміз жасалған күнге дейін түскен аудиторлық дәлелдерге негізделген. Дегенмен келешек оқиғалар немесе талаптар компанияның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінен айырылып қалуына әкеп соқтыра алады;
- ▶ Жекелеген қаржылық есептіліктің бүтіндей ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын бағалаймыз, оған қоса ақпаратты ашып көрсету, сондай-ақ жекелеген қаржылық есептіліктің оның негізінде болған операциялар мен оқиғаларды олардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз ететіндей етіп ұсынылатындығын бағалаймыз.

Біз Компанияның Директорлар кеңесінің назарына, өзгесінен басқа, аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер туралы, оның ішінде егер біз аудит процесінде ондайларды анықтасақ, ішкі бақылау жүйесінің едәуір кемшіліктері туралы ақпаратты жеткізе отырып, онымен ақпараттық өзара әрекеттесуді жүзеге асырамыз.

„Эрнст энд Янг“ ЖШС

Рустамжан Саттаров
Аудитор / «Эрнст энд Янг» ЖШС-тің
Бас директоры

Аудитордың 2012 жылғы 6 қаңтардағы
№ МФ-0000060 біліктілік куәлігі

Қазақстан Республикасының аумағында
аудиторлық қызметпен айналысуға арналған
мемлекеттік лицензия сериясы МФЮ - 2,
№ 0000003, Қазақстан Республикасы Қаржы
Министрлігімен 2005 жылы 15 шілдеде
берілді

050060, Қазақстан Республикасы, Алматы қ.,
Әл-Фараби даңғылы, 77/7, «Есентай Тауэр» ғимараты

2025 жылғы 21 ақпан

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша

Мың теңгемен	Ескерт.	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Активтер			
Айналымнан тыс активтер			
Негізгі құралдар	4	715.031.825	635.165.717
Материалдық емес активтер		1.352.457	1.507.308
Айналымнан тыс қаржы активтері	5	8.109.850	5.929.841
Кейінге қалдырылған салық бойынша актив	17	–	3.465.768
Айналымнан тыс активтер үшін төленген аванстар		19.428.324	22.902.248
Айналымнан тыс активтер жиыны		743.922.456	668.970.882
Айналымдағы активтер			
Тауар-материалдық қорлар	6	20.945.049	26.729.860
Салықтар бойынша алдын ала төлем және өтелуге ҚҚС	7	22.084.569	37.854.469
Корпоративтік пайда салығы бойынша алдын ала төлем		17.804.211	14.671.137
Төленген аванстар және болашақ кезеңдердің шығыстары		48.784.365	25.540.355
Сауда және басқа да дебиторлық берешек	5	58.944.567	74.947.070
Ақша қаражаты мен оның баламалары	5	4.741.129	12.498.184
Айналымдағы активтер жиыны		173.303.890	192.241.075
Активтер жиыны		917.226.346	861.211.957
Капитал			
Акционерлік капитал	8	334.275.985	334.275.985
Бөлінбеген пайда		328.739.145	328.253.513
Капитал жиыны		663.015.130	662.529.498
Міндеттемелер			
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттеме	17	8.560.085	–
Резервтер	10	44.221.211	44.583.251
Ұзақ мерзімді міндеттемелер жиыны		52.781.296	44.583.251
Қысқа мерзімді міндеттемелер			
Қарыздар	9	87.491.265	24.109.775
Резервтер	10	3.384.016	5.832.172
Пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салық және төленуге жататын ренталық салық	11	8.606.341	38.565.824
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	12	101.948.298	85.591.437
Қысқа мерзімді міндеттемелердің жиыны		201.429.920	154.099.208
Міндеттемелер жиыны		254.211.216	198.682.459
Міндеттемелер мен капитал жиыны		917.226.346	861.211.957

Бас директор

Бас директордың экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

Бас бухгалтер

А. Саймағанбетов

К.Ж.Бекмағанбетов

А.И.Успанова

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП**2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін**

Мың теңгемен	Ескерт.	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	
		2024 жылғы	2023 жылғы
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім	13	856.746.144	784.282.125
Өткізудің өзіндік құны	14	(556.201.598)	(500.978.639)
Жалпы пайда		300.544.546	283.303.486
Өткізу шығыстары, жалпы және әкімшілік шығыстар	15	(236.738.594)	(219.580.040)
Операциялық пайда		63.805.952	63.723.446
Қаржылық кіріс		1.970.962	2.091.208
Қаржылық шығындар	16	(14.316.308)	(5.278.329)
Ұзақ мерзімді активтердің құнсыздануы		618.784	245.762
Негізгі құралдарды шегеруден болған кіріс, нетто		8.271.094	(3.870.124)
Бағамдық айырмадан түсетін кірістер/(шығыстар), нетто	3	(41.248.006)	(32.162.016)
Салық салынғанға дейінгі пайда		19.102.478	24.749.947
Табыс салығы бойынша шығыс	17	(27.794.898)	(12.675.256)
Бір жылғы (зиян)/пайда		(8.692.420)	12.074.691
Басқа да жиынтық кіріс			
<i>Келесі кезеңдерде пайданың немесе зиянның құрамына қайта сыныптауға жатпайтын өзге де жиынтық кіріс сомалары (салықтарды шегере отырып):</i>			
Белгіленген төлемдері бар зейнетақы бағдарламалары бойынша қайта бағалаудан болған (зиян)/кіріс	10	(404.453)	142.299
Келесі кезеңдерде пайда немесе зиян құрамында қайта жіктелуге жатпайтын басқа да жиынтық кіріс		(404.453)	142.299
Салықтар шегерілген жылғы жиынтық (зиянның)/кірістің жиыны		(9.096.873)	12.216.990

Бас директор

Бас директордың экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

Бас бухгалтер

Ж.А. Саймағанбетов

К.Ж.Бекмағанбетов

А.И. Успанова

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Ескерт.	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	
		2024 жылғы	2023 жылғы
Операциялық қызмет			
Салық салынғанға дейінгі пайда		19.102.478	24.749.947
Салық салынғанға дейінгі пайданы таза ақша ағындарымен салыстыруға арналған түзетулер			
Тозу, тауысылу және амортизация	14, 15	98.907.810	74.579.622
Ұзақ мерзімді активтердің құнсыздануы	3	41.248.006	32.162.016
Негізгі құралдарды шегеруден болған кіріс, нетто		(618.784)	(245.762)
Бағамдық айырмадан іске асырылмаған кіріс/(шығыс), нетто		(1.056.769)	2.330.677
Резервтердегі өзгеріс		(6.951.163)	(1.717.233)
ККЗ резервінің өзгеруі		89.145	(435.262)
Қаржылық шығындар	16	14.316.308	5.278.329
Қаржылық кіріс		(1.970.962)	(2.091.208)
		163.066.069	134.611.126
Айналым капиталына түзетулер			
Тауар-материалдық қорлардағы өзгеріс		5.784.811	(5.936.734)
Салықтар бойынша алдын ала төлемдегі және өтелуге ҚҚС-тегі өзгеріс		15.514.240	(22.479.840)
Төленген аванстар мен келешек кезеңдердің шығыстарындағы өзгеріс		(18.330.727)	(6.707.907)
Сауда және басқа да дебиторлық берешектегі өзгеріс		15.747.967	16.491.942
Сауда және басқа да кредиторлық берешектегі өзгеріс		16.821.222	7.977.458
Пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салықтың және төленуге жататын рента салығының өзгеруі		(29.959.483)	(8.681.259)
		168.644.099	115.274.786
Алынған сыйақы		1.446.145	1.562.506
Төленген табыс салығы		(18.646.459)	(9.483.857)
Операциялық қызметтен түскен таза ақша ағындары		151.443.785	107.353.435
Инвестициялық қызмет			
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу		(179.670.405)	(199.772.975)
Еншілес ұйымның жарғылық капиталындағы үлес		(41.248.006)	(32.162.018)
Депозиттерді орналастыру		(2.057.737)	(1.186.454)
Мерзімді депозиттерді алу		529.808	513.329
Инвестициялық қызметте пайдаланылған таза ақша ағындары		(222.446.340)	(232.608.118)
Қаржылық қызмет			
Қарыздар алу	9	64.248.006	32.068.362
Акционерлерге өзге де бөлу	8	(2.059.275)	(119.722)
Қаржылық қызметте пайдаланылған таза ақша ағындары		62.188.731	31.948.640
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза өзгеруі		(8.813.824)	(93.306.043)
Айырбастау бағамдары өзгерістерінің ақша қаражаты мен оның баламаларына әсері		1.056.769	(2.330.677)
1 қаңтарға ақша қаражаты мен оның баламалары		12.498.184	108.134.904
31 желтоқсанға ақша қаражаты мен оның баламалары	5	(4.741.129)	12.498.184

Бас директор

Бас директордың экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

Бас бухгалтер

5-39 бет аралығындағы қоса беріліп отырған есеп саясаты мен түсіндірме ескертпелер осы жекелеген қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Ескерт.	Акционерлік капитал	Бөлінбеген пайда	Жиыны
2023 жылғы 1 қаңтарға		334.275.985	307.246.042	641.522.027
Бір жылғы пайда		–	12.074.691	12.074.691
Басқа да жиынтық кіріс	10	–	142.299	142.299
Жиынтық кіріс жиыны		–	12.216.990	12.216.990
Акционерлерге өзге де бөлу	8	–	(119.722)	(119.722)
Бас компаниядан алынған қарызды бастапқы мойындаудан түскен кіріс	9	–	8.910.203	8.910.203
2023 жылғы 31 желтоқсанға		334.275.985	328.253.513	662.529.498
Бір жылғы пайда		–	(8.692.420)	(8.692.420)
Басқа да жиынтық кіріс	10	–	(404.453)	(404.453)
Жиынтық кіріс жиыны		–	(9.096.873)	(9.096.873)
Акционерлерге өзге де бөлу	8	–	(15.861)	(15.861)
Бас компаниядан алынған қарызды бастапқы мойындаудан түскен кіріс	9	–	9.598.366	9.598.366
2024 жылғы 31 желтоқсанға		334.275.985	328.739.145	663.015.130

Бас директор

Ж.А. Саймағанбетов

Бас директордың экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

К.Ж.Бекмағанбетов

Бас бухгалтер

А.И. Успанова

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін****1. КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ ЖӘНЕ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ**

«Өзенмұнайгаз» акционерлік қоғамы (бұдан әрі мәтін бойынша – «Компания») Қазақстан Республикасында 2012 жылғы 25 ақпанда «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» акционерлік қоғамының (бұдан әрі – «ҚМГ БӨ» немесе «Бас компания») Директорлар кеңесінің ҚМГ БӨ өндірістік филиалдарының негізінде жаңа еншілес ұйымдарды құру туралы шешімін іске асыру нәтижесінде құрылды. Компания өзінің өндірістік қызметін ҚМГ БӨ-ден көмірсутек шикізатын өндіруге және барлауға арналған келісімшарт бойынша жер қойнауын пайдалану құқығын, сондай-ақ «Өзенмұнайгаз» өндірістік филиалының активтері мен міндеттемелерін алғаннан кейін 2012 жылғы 1 шілдеден бастады.

Компания көмірсутекті шикізатты сатып алумен, барлаумен, әзірлеумен, өндірумен, қайта өңдеумен және экспортымен айналысады. Компанияның негізгі операциялық мұнай-газ қызметі Батыс Қазақстанның Маңғыстау облысында орналасқан мұнай-газ активтерінде жүзеге асырылады. Компания мұнай және газ кен орындарын жер қойнауын пайдалануға арналған мынадай келісімшарттар бойынша игеруді жүзеге асырады: № 40 келісімшарт (Өзен және Қарамандыбас мұнай кен орны), № 65 келісімшарт (Ақтас газ кен орны), № 66 келісімшарт (Тасболат газ кен орны), № 67 келісімшарт (Қарамандыбас газ кен орны), № 68 келісімшарт (Батыс Теңге газ кен орны), № 69 келісімшарт (Оңтүстік Жетібай). 2015 жылғы 9 шілдеде Компанияның мұнай өндіруге лицензиясы 2036 жылға дейін ұзартылды.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның жалғыз қатысушысы «ҚазМұнайГаз» Ұлттық Компаниясы» АҚ («ҚМГ») болып табылады. 2006 жылғы 8 маусымнан бастап ҚМГ жалғыз акционері «Самұрық» Мемлекеттік активтері басқару бойынша қазақстандық холдинг» акционерлік қоғамы болып табылды, әрі ол 2008 жылдың қазанында «Қазына» Тұрақты Даму Қоры» акционерлік қоғамымен бірігіп, осылайша «Самұрық-Қазына» Ұлттық Әл-ауқат Қоры» акционерлік қоғамын (бұдан әрі - Самұрық-Қазына) құрды. Үкімет Самұрық-Қазынаның жалғыз акционері болып табылады.

2015 жылғы 7 тамызда ҚР Ұлттық Банкі Самұрық-Қазынадан ҚМГ үлесінің 9,58%-ын және бір акциясын сатып алды. 2022 жылғы 8 желтоқсаннан бастап ҚМГ акцияларының 3,00%-ы Astana International Exchange (бұдан әрі – AIX) және Қазақстан қор биржасы қор биржаларында еркін айналымда болады.

2023 жылғы 22 желтоқсанда «Самұрық-Қазына»-ға тиесілі ҚМГ акцияларының 20,00%-ы Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің пайдасына берілді.

Компанияның 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы жекелеген қаржылық есептілігін шығаруға Бас директор, Бас директордың экономика және қаржы жөніндегі орынбасары мен Бас бухгалтер 2025 жылғы 21 ақпанда бекітті.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ

Осы қаржылық есептілікті дайындау кезінде пайдаланылған есеп саясатының негізгі аспектілері төменде келтірілген. Бұл есеп саясаты, егер өзгесі көрсетілмесе, көрсетілген кезеңдердің барлығы үшін бірізді етіп қолданылды.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)****Қаржылық есептілікті дайындау негізі**

Бұл қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес әзірленді. Қаржылық есептілік, есеп саясатында және осы жекелеген қаржылық есептіліктің ескертпелерінде сипатталғанды қоспағанда, бастапқы құн бойынша есепке алу қағидатына сүйене отырып әзірленді. Осы қаржылық есептілік теңгемен берілген және егер өзгесі көрсетілмесе, барлық мәндері мыңға дейін дөңгелектенген.

Қаржылық есептілікті ХҚЕС-ке сәйкес дайындау елеулі есептік бағалауды қолдануды талап етеді, сондай-ақ басшылықтан есеп саясатын қолдану барысында жол берулер бойынша пікір қолдануды талап етеді. Жоғары күрделілік деңгейі мен жол берулерді қолдануды қамтитын қолданылу саласы, сондай-ақ бағалау мен жол берулерді қолдану қаржылық есептілік үшін елеулі болып табылатын салалар *3-ескертпеде* ашылған.

Компания жекелеген қаржылық есептілігін қызметінің үздіксіз жалғасатыны туралы болжамға сүйене отырып дайындады.

Операциялық орта

Бүтіндей алғанда, Қазақстан Республикасының экономикасы дамып жатқан нарықтарға тән болатын кейбір ерекшеліктерді танытуын жалғастыруда. Әсіресе ол мұнай мен газ бағасының және ел экспортының негізгі бөлігін құрайтын басқа да минералды шикізат бағасының құбылуына сезімтал келеді. Бұл ерекшеліктерге елден тыс жерлерде еркін айырбасталмайтын ұлттық валютаның болуы және бағалы қағаздар нарығы өтімділігінің төмен деңгейі жатады, бірақ олармен шектелмейді. Өңірде сақталып отырған саяси шиеленіс, айырбас бағамының волатильділігі, өтімділіктің төмендеуін және халықаралық қаржыландыруды тартуда қиындықтардың пайда болуын қоса алғанда, Қазақстан Республикасының экономикасына теріс әсерін көрсетті және көрсетуін жалғастыра алады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)****Жалпы бақылаудағы бизнесті біріктіру (жалғасы)*****Жаңа стандарттар, түсіндірмелер және қолданыстағы стандарттар мен түсіндірмелерге түзетулер***

Компания 2024 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты күшіне енетін бірқатар стандарттар мен түзетулерді алғаш рет қолданды, бірақ олар Компанияның қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді. Компания шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданған жоқ. Жаңа стандарттардың, сондай-ақ түзетулер мен түсіндірмелердің тізімі төменде көрсетілген:

- 7 ХҚЕС-ке (IAS) және 7 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер - **«Жеткізуді қаржыландыру туралы келісімдер»**

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар

Төменде Компанияның қаржылық есептілігін шығару күніне шығарылған, бірақ күшіне енбеген жаңа стандарттар, түзетулер мен түсіндірмелер келтіріледі. Компания осы стандарттарды, түзетулер мен түсіндірмелерді, егер қолданылатын болса, олардың күшіне ену күнінен бастап қолдануға ниет білдіріп отыр:

21 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер - «Валюта айырбастау мүмкіндігінің болмауы»

2023 жылғы тамызда ХҚЕС жөніндегі кеңес «Валюта бағамдары өзгерістерінің әсері» 21 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулерін шығарды, онда ұйым бір валютаны басқа валютаға айырбастауға болатындығын қалай бағалауы керек және айырбастау мүмкіндігі болмаған кезде ағымдағы айырбас бағамын қалай анықтау керек екендігі түсіндіріледі. Түзетулер сонымен қатар қаржылық есептілікті пайдаланушыларға бір валютаны басқа валютаға айырбастау мүмкіндігінің болмауы ұйымның қаржылық нәтижелеріне, қаржылық жағдайына және ақша ағындарына қалай әсер ететінін немесе әсер ететінін түсінуге мүмкіндік беретін ақпаратты ашуға қойылатын талаптарды қамтиды.

Түзетулер 2025 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Бұл фактінің ашылып көрсетілу талабымен мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Түзетулерді қолдану кезінде ұйым салыстырмалы ақпаратты қайта есептей алмайды.

Бұл түзетулер Компанияның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсерін тигізбейді деп күтілуде.

18 ХҚЕС (IFRS) - «Қаржылық есептілікте ақпаратты ұсыну және ашу»

2024 жылғы сәуірде ХҚЕС жөніндегі кеңес 18 ХҚЕС-ті (IFRS) шығарды, ол «Қаржылық есептілікті ұсыну» 1 ХҚЕС-тің (IAS) орнына келеді. 18 ХҚЕС (IFRS) белгілі бір жиынтық сомалар мен аралық жиынтық сомаларды ұсынуға қоса алғанда, пайда немесе зиян туралы есепте ақпаратты ұсынуға қатысты жаңа талаптарды енгізеді. Сонымен қатар, пайда немесе зиян туралы есепте ұйымдар барлық кірістер мен шығыстарды бес санатқа бөле отырып ұсынуы керек (алғашқы үшеуі жаңа): операциялық, инвестициялық және қаржылық, табыс салығы және тоқтатылған қызмет.

Стандартта басшылық айқындайтын қызмет нәтижелерінің көрсеткіштері, кірістер мен шығыстардың аралық жиынтық сомалары туралы ақпаратты ашуға қойылатын талаптар, сондай-ақ негізгі қаржылық есептер мен ескертпелердің функциясына байланысты қаржылық ақпаратты жинақтауға және бөлшектеуге қойылатын жаңа талаптар қамтылады.

Жаңа стандартты шығару нәтижесінде «Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп» 7 ХҚЕС (IAS) қолдану аясына түзетулер енгізілді, оған сәйкес жанама әдісті қолдану кезінде операциялық қызметтен түсетін ақша ағындарын анықтау үшін «пайда немесе зиян» орнына «операциялық пайда немесе зиян» пайдаланылады. Сонымен қатар, түзетулер дивидендтер мен пайыздарды төлеуге байланысты туындайтын ақша ағындарының жіктелуін таңдау мүмкіндігін жоққа шығарады. Кейбір басқа стандарттарға ілесіп түзетулер де енгізілді.

18 ХҚЕС (IFRS) және басқа стандарттарға тиісті түзетулер 2027 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Бұл фактінің ашылып көрсетілу талабымен мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. 18 ХҚЕС (IFRS) ретроспективті түрде қолданылады.

Қазіргі уақытта Компания жаңа стандарт пен түзетулердің негізгі қаржылық есептер мен қаржылық есептілік жазбаларына қандай әсер ететінін анықтау үшін жұмыс істеуде:

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)****Жалпы бақылаудағы бизнесті біріктіру (жалғасы)*****19 ХҚЕС (IFRS) «Жария есептілігі жоқ еншілес ұйымдар: ақпаратты ашу»***

2024 жылғы мамырда ХҚЕС жөніндегі кеңес 19 ХҚЕС-ті (IFRS) шығарды, ол белгілі бір критерийлерге жауап беретін ұйымдарға ақпаратты ашуға жеңілдетілген талаптарды қолдануға мүмкіндік береді, сонымен бірге ХҚЕС-тің басқа бухгалтерлік есеп стандарттарын тануға, бағалауға және ұсынуға қойылатын талаптарды толық қолданады. Егер ұйым есепті кезеңнің соңында 10 ХҚЕС (IFRS) анықтамасына сай еншілес ұйым болып табылса, жария есеп беретін ұйым болып табылмаса және оның жалпы пайдалануға қолжетімді ХҚЕС бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес жекелеген қаржылық есептілікті дайындайтын бас ұйымы (түпкілікті немесе аралық) болса, осы стандартты қолдана алады.

19 ХҚЕС (IFRS) 2027 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі.

Компанияның нарықта айналымда жүретін үлестік құралдары болғандықтан, ол 19 ХҚЕС (IFRS) қолдану критерийлеріне жауап бермейді.

Шетел валюталарын қайта есептеу

Қаржылық есептілік Компанияның қаржылық есептілігінің функционалдық валютасы мен оны білдіру валютасы болып табылатын қазақстандық теңгемен (бұдан әрі мәтін бойынша - «теңге») білдірілген. Шетел валютасындағы операциялар бастапқыда операцияның жасалу күніне қолданылатын бағам бойынша функционалдық валютада ескеріледі. Шетел валютасында көрсетілген ақшалай активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданылатын функционалды валютаның бағамы бойынша қайта есептеледі. Барлық бағамдық айырмалар жиынтық кіріс туралы жекелеген есепке қосылады.

Валюталарды айырбастау бағамдары

2024 жылғы 31 желтоқсанға және 2023 жылғы 31 желтоқсанға Қазақстандық теңгенің АҚШ долларына ресми бағамы тиісінше 523,54 және 454,56 теңгені құрады. Сомалардың теңгеге, АҚШ долларына немесе өзге де тұрақты валютаға кез келген қайта есептеулері теңгемен мұндай сомалар айырбасталды, келешекте көрсетілген айырбастау бағамдары бойынша немесе өзге де айырбастау бағамдары бойынша тұрақты валютаға айырбасталуы мүмкін немесе айырбасталады деген пайымдау ретінде талқыланбауы тиіс.

Мұнай-газ кен орындарын барлау және әзірлеу шығыстары***Барлауға арналған лицензияны сатып алу шығындары***

Барлауға арналған лицензияларды сатып алу шығындары материалдық емес активтерге капиталданады және барлаудың болжамды мерзімінің ішінде тікжелілік әдіс бойынша амортизацияланады. Әрбір объект жыл сайын бұрғылау жұмыстары жоспарланғанын растау мәніне қарастырылады. Егер объекті бойынша болашақта жұмыстар жоспарланбаған жағдайда, лицензияларды сатып алу шығындарының қалған сальдосы есептен шығарылады. Экономикалық негізделген пайдалы қорлар («дәлелденген қорлар» немесе «коммерциялық қорлар») анықталған кезде амортизация токтатылады және қалған шығындар барлау шығындарымен бірігеді және қорлар басқа да материалдық емес активтердің құрамында расталғанға дейін кен орындар бөлігінде дәлелденген активтер ретінде танылады. Әзірлеу ішкі бекітілген және тиісті бақылаушы органдардан барлық лицензиялар мен рұқсаттар алынған сәтке дейін тиісті шығыстар негізгі құралдарға (мұнай-газ активтеріне) ауыстырылады.

Барлау шығындары

Геологиялық және геофизикалық шығыстар мұндай шығындар болған сәтте есептен шығарылады. Барлау ұңғымаларына тікелей жататын шығындар ұңғыманың бұрғылануы аяқталмайынша және мұндай бұрғылаудың нәтижелері бағаланбайынша материалдық емес активтердің (барлау және бағалау активтері) құрамында капиталданады. Мұндай шығындар жалақыны, материалдарды, жанармай мен электр энергиясын, бұрғылау станоктарының құны мен мердігерлерге төлемдерді қамтиды. Егер көмірсутектер табылмаса, барлау шығыстары кеуіп кеткен ұңғыма бойынша шығыстар ретінде есептен шығарылады. Егер коммерциялық әзірленуі жеткілікті болатын басқа да ұңғымаларды (барлау немесе құрылымдық-іздістіру ұңғымалары) қосуы мүмкін бағалауға жататын көмірсутектер табылған жағдайда, мұндай шығыстар актив ретінде ескерілуін жалғастырады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)****Мұнай-газ кен орындарын барлау және әзірлеу шығыстары (жалғасы)***Барлау шығындары (жалғасы)*

Осы сияқты барлық шығындар кемінде жылына бір рет әзірлеуді жалғастыру немесе табылғаннан пайда алудың қандай да бір тәсілі туралы ниетті растау үшін техникалық, коммерциялық және басқару тексеруіне жатады. Егер бұл бұдан былай орын алмаса, шығындар есептен шығарылады.

Мұнай мен газдың қорлары дәлелденгенде және әзірлеуді жалғастыруға шешім қабылданғанда, тиісті шығындар негізгі құралдардың (мұнай-газ активтері) құрамына аударылады.

Әзірлеу шығындары

Платформалар, мұнай құбырлары сияқты инфрақұрылым объектілерін салуға, орнату мен аяқтауға және әзірлеу ұңғымаларын бұрғылауға арналған шығындар, құрғақ ұңғымалар ретінде кезең шығыстарына есепке жатқызылатын көмірсутектердің жеткілікті коммерциялық көлемі табылмаған әзірлеу немесе контурлау ұңғымаларына жататын шығыстарды қоспағанда, негізгі құралдардың құрамында капиталданады.

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар жинақталған амортизацияны, тозуды және құнсыздануды шегере отырып, бастапқы құны бойынша көрсетіледі.

Активтердің бастапқы құны сатып алу бағасынан немесе құрылыс бағасынан, активті жұмыс күйіне келтіруге тікелей қатысты кез келген шығындардан және қажет болғанда активті жою бойынша шығындарды бастапқы бағалаудан тұрады. Сатып алу немесе бағалау бағасы жиынтық төленген құн және активті сатып алу үшін берілген сыйақының кез келген түрінің әділ құны болып табылады.

Мұнай-газ активтері дәлелденген әзірленген қорлар бойынша өндірістік әдісті пайдалана отырып амортизацияланады. Пайдалы қызмет ету мерзімі кен орындары қызметінің қалдық мерзімінен аз болатын кейбір мұнай-газ активтері 2,5 жылдан 15 жылға дейінгі пайдалы қызмет ету мерзімінің ішінде тік желілік әдіспен амортизацияланады. Сорғы-компрессорлық құбырлардың пайдалы қызмет ету мерзімі 2,5 жылды құрайды.

Басқа да негізгі құралдар негізінен ғимараттарды, машиналар мен құрал-жабдықты білдіреді, олар тиісінше 24 жылдан 7 жылға дейінгі орташа алынған пайдалы қызмет ету мерзімінің ішінде желілік әдісті пайдалана отырып амортизацияланады.

Негізгі құралдардың болжамды пайдалы қызмет етуінің мерзімі жыл сайынғы негізде қайта қарастырылып отырады және қажет болғанда мерзімдегі өзгерістер кейінгі кезеңдерде түзетіліп отырады.

Негізгі құралдардың ағымдағы құны ол өтелетін болып табылмайтындығына көрсететін қандай да бір оқиғалар немесе жағдайлардағы өзгерістер болған жағдайларда құнсыздану мәніне қайта қарастырылып отырады.

Көмірсутектердің коммерциялық көлемдерін өндірмейтін және жойылуға жоспарланып отырған негізгі құралдар объектілері, өндіруші ұңғымаларын қоса алғанда, есептен шығарылу кезінде немесе активті пайдаланудан келешек экономикалық пайданы алу күтілмейтін актив ретінде есепке алынуын тоқтатады. Активті мойындауды тоқтатудан туындайтын (объектіні өткізуден болған таза түсімдер мен баланстық құны арасындағы айырма ретінде есептелетін) кез келген кіріс немесе зиян мұндай оқиға болған кезеңде жиынтық кіріс туралы есепке қосылады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Компания активтерді немесе активтер тобын оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер активтік ағымдағы құны өтелмейтіндігін көрсеткен жағдайларда құнсыздану мәніне бағалайды.

Жекелеген активтер активтердің басқа топтары жасайтын ақша ағымдарынан негізінен тәуелсіз болатын сәйкестендірілген ақша ағымдары бар ең төмен деңгейде құнсыздануын бағалау максаттары үшін топтастырылады. Егер құнсызданудың осындай көрсеткіштері болған жағдайда, немесе активтер топтарын құнсыздануға жыл сайын тестілеу талап етілген кезде, Компания активтің өтелген құнын бағалауды жүзеге асырады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)****Қаржылық емес активтердің құнсыздануы (жалғасы)**

Активтер тобының өтелетін құны оларды өткізуге шығатын шығыстарды және пайдалану құнын шегере отырып әділ құнынан ең көбі болып табылады. Активтер тобының ағымдағы құны өтелетін құнынан асқан жағдайларда активтер тобы құнсыздануға жатады және өтелетін құнға дейін есептен шығарылады. Пайдалану құнын бағалау кезінде күтілетін ақша ағындары активтер тобы үшін тән тәуекелдерге түзетіледі және ақшаның уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағалауды көрсететін салық салуға дейінгі дисконт мөлшерлемесін пайдалана отырып, оның ағымдағы құнына дейін дисконтталады.

Әрбір есепті күнге бұрын мойындалған құнсыздану бойынша шығындардың жойылғанын немесе олардың азайғанын көрсететін қандай да бір индикаторлардың бар екендігіне қатысты бағалау жүргізілді. Егер мұндай индикаторлар бар болса, онда өтелетін құн бағаланады. Бұрын мойындалған құнсыздану шығыны, тек егер құнсызданудан болған соңғы шығын танылған сәттен бастап активтің өтелетін құнын айқындау үшін пайдаланылған бағалауларда өзгеріс болса ғана, түзетіледі. Мұндай жағдайда, активтің ағымдағы құны оның өтелетін құнына дейін ұлғаяды. Ұлғайтылған құн, егер алдыңғы кезендерде құнсыздану бойынша шығын мойындалмаса, тозуды немесе амортизацияны шегере отырып, айқындалған ағымдағы құнынан аспауы мүмкін емес. Мұндай түзетпе жасау амалы жиынтық кіріс туралы есепте мойындалады.

Түзетілген жазба жасалғаннан кейін кейінгі кезендерде, қалдық құнын шегере отырып, қалған пайдалы қызмет мерзімінің ішінде жүйелі негізде активтің қайта қаралған ағымдағы құнын бөлу үшін амортизация бойынша шығыстар түзетіледі.

Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтер жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған жинақталған шығындарды шегере отырып, құны бойынша ескеріледі. Материалдық емес активтерге барлау мен бағалаудың капиталдандырылған шығындары және негізінен компьютерлік бағдарламалық жасақтаманы қамтитын басқа материалдық емес активтер кіреді.

Бизнестен бөлек сатып алынған материалдық емес активтер бастапқыда сатып алу құны бойынша бағаланады. Бастапқы құны - бұл жиынтық төленген сома және активті сатып алу үшін берілген кез келген сыйақының әділ құны. Компьютерлік бағдарламалық жасақтаманың пайдалы қызмет ету мерзімі 3 жылдан 7 жылға дейін құрайды және осы кезең ішінде желілік негізде амортизацияланады. Материалдық емес активтердің ағымдағы құны оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер активтің ағымдағы құны өтелмейтіндігін көрсеткен жағдайларда құнсыздануға талданады.

Қаржы активтері***Бастапқы тану және бағалау***

Қаржы активтері алғаш рет танылғанда кейіннен амортизацияланған құны бойынша, басқа да жиынтық кіріс (БЖК) арқылы әділ құны бойынша және пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Қаржы активтерінің бастапқыда танылған кездегі жіктелуі шартта көзделген қаржы активі мен Компания бұл активтерді басқару үшін қолданатын бизнес-модель бойынша ақша ағындарының сипаттамаларына тәуелді болады. Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Компания іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда дебиторлық берешекті қоспағанда, Компания қаржы активтерін бастапқыда пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері жағдайында мәміле бойынша шығындар сомасына ұлғайтылған әділ құны бойынша бағалайды. Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Компания іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда дебиторлық берешек

15 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес айқындалған мәміленің бағасы бойынша айқындалады.

Қаржы активін амортизацияланған құны бойынша немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша жіктеу және бағалау үшін осы активтің шарттық талаптары борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне «борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана» болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздеуі қажет. Мұндай бағалау SPPI-тест деп аталады және әрбір құралдың деңгейінде жасалады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)****Қаржы активтері (жалғасы)*****Бастапқы тану және бағалау (жалғасы)***

Компания қаржы активтерін басқару үшін пайдаланатын бизнес-модель ақша ағындарын әкелу мақсатында Компания өзінің қаржы активтерін басқаратын тәсілді сипаттайды. Бизнес-модель ақша ағындарының шартта көзделген ақша ағындарын алудың, қаржы активтерін сатудың немесе екеуінің де салдары болатындығын айқындайды. Заңнамамен немесе белгілі бір нарықта (стандартты талаптарда жасалатын сауда-саттық) қабылданған қағидамен белгіленген мерзімде активтерді жеткізуді талап етуші қаржы активтерін сатып алу немесе сату бойынша барлық операциялар ол жасалған күнге, яғни Компания активті сатып алуға немесе сатуға өзіне міндеттеме қабылдаған күнге танылады.

Кейінгі бағалау

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржы активтері екі санатқа жіктеледі:

- Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар);
- Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері;
- Жинақталған пайда мен зиянды кейіннен қайта жіктей отырып басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар);
- Мойындау тоқтаған кезде жинақталған пайда мен зиянды кейіннен қайта жіктеместен басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын, Компанияның қарауына қарай жіктелген қаржы активтері (үлестік құралдар).

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар)

Бұл санат Компания үшін барынша орынды болып табылады. Компания қаржы активтерін амортизацияланған құны бойынша бағалайды, егер келесі талаптардың екеуі де орындалса:

- Қаржы активі бизнес-модельдің шеңберінде ұсталады, оның мақсаты қаржы активтерін шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұстау болып табылады; және
- Қаржы активінің шарттық талаптары көрсетілген күндерге борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздейді.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып бағаланады және оларға құнсыздануға қатысты талаптар қолданылады. Пайда немесе зиян активтің мойындалуы тоқтаған, ол түрлендірілген немесе құнсызданған жағдайда пайданың немесе зиянның құрамында танылады. Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санатына Компания сауда дебиторлық берешекті жатқызады.

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санатына саудаға арналған қаржы активтері, пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын деп бастапқыда танылған кезде Компанияның қарауына қарай жіктелген қаржы активтері немесе міндетті түрде әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері жатады.

Жақын арада сату мақсатымен сатып алынған болса, қаржы активтері саудалауға арналған деп жіктеледі.

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері қаржылық жағдай туралы есепте әділ құны бойынша ескеріледі, ал олардың әділ құнының таза өзгеруі жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте танылады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)****Қаржы активтері (жалғасы)*****Кейінгі бағалау (жалғасы)***

Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар)

Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдар болған жағдайда, пайыздық кіріс, валюта бағамдарының қайта бағалануы және мұндай залалдың құнсыздануынан немесе қалпына келтірілуінен болған залал басқа да жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте танылады және амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтеріндей дәл осылайша есептеледі. Әділ құнның қалған өзгерістері басқа да жиынтық кірістің құрамында танылады. Мойындалу тоқтаған кезде басқа да жиынтық кірістің құрамында танылған әділ құн өзгерістерінің жинақталған сомасы пайданың немесе зиянның құрамына қайта жіктеледі.

Компанияның қарауына қарай басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланған деп жіктелген қаржы құралдары (үлестік құралдар)

Бастапқы тану кезінде Компания өз қарауына қарай, бірақ одан кейіннен бас тарту құқығынсыз, үлестік құралдарға жасалған инвестицияларды басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеу жөнінде шешім қабылдай алады, егер олар «Қаржы активтері: ұсыну» 32 ХҚЕС-ке (IAS) сай меншікті капиталдың анықтамасына жауап бермесе және саудаға арналмаса. Мұндай жіктеу туралы шешім әрбір құрал бойынша бөлек қабылданады.

Мұндай қаржы активтері бойынша пайда мен зиян ешқашан пайданың немесе зиянның құрамына жіктелмейді. Дивидендтер, Компания қаржы активі құнының бір бөлігінің өтемақысы ретінде мұндай түсімдерден пайда алған жағдайлардан басқа, дивидендтерді алуға құқық белгіленгенде жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте басқа да кіріс ретінде танылады. Мұндай жағдайда осындай пайда басқа да жиынтық кірістің құрамында көрсетіледі. Компанияның қарауына қарай басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланған деп жіктелген үлестік құралдар құнсыздану мәніне бағаланбайды.

Мойындауды тоқтату

Қаржы активі (немесе, қолданылуына қарай – қаржы активінің бір бөлігі немесе дәл сондай қаржы активтері тобының бір бөлігі) қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте танылуы доғарады, егер:

- Активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- Компания активтен ақша ағымын алу құқығын берсе не болмаса үшінші тарапқа түсетін ақша ағымдарын толық көлемде және «транзиттік» келісім бойынша ешбір елеулі кідірусіз төлеу бойынша өз мойнына міндеттеме алса; және не болмаса (а) Компания активтен болатын барлық тәуекелдер мен пайданы берсе, не болмаса (б) Компания активтен болатын барлық тәуекелдер мен пайданы бермей, оларды сақтамаса, бірақ осы активтің бақылауын берсе.

Егер Компания өзінің активтен ақша ағынын алу барлық құқығын берсе не транзиттік келісім жасаса, ол меншік құқығына байланысты тәуекелдер мен табысты сақтап қала алған-алмағанын және, егер сақтап қала алған болса, онда қандай көлемде екендігін бағалайды. Егер Компания активтен болатын барлық тәуекелдер мен табысты іс жүзінде бермесе және өзінде сақтамаса, сондай-ақ активке бақылауды бермесе, Компания берілген активке өзінің қатысуын жалғастыруы дәрежесінде тануын тоқтатады. Бұл жағдайда Компания тиісті міндеттемені де таниды. Берілген актив пен тиісті міндеттеме Компания сақтаған құқық пен міндеттемелерді көрсететін негізде бағаланады.

Берілген актив бойынша кепілдік түрін қабылдайтын жалғасатын қатысу келесі өлшемдердің: активтің бастапқы баланстық құны немесе төленуін Компания талап етуі мүмкін өтемақының ең көп соманың ең азы бойынша бағаланады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)****Қаржы активтері (жалғасы)*****Қаржы активтерінің құнсыздануы***

Компания пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын барлық борыштық құралдарға қатысты күтілетін кредиттік зияндарды (ККЗ) бағалау резервін мойындайды. ККЗ шартқа сәйкес тиесілі болатын ақша ағындары мен Компания бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені немесе оның шамамен алынған мәнін пайдалана отырып дисконтталған алуды күтіп отырған барлық ақша ағындарының арасындағы айырманың негізінде есептеледі. Күтілетін ақша ағындарына ұсталатын қамтамасыз етуді сатудан немесе шарттық талаптардың ажырамас бөлігі болып табылатын кредит сапасын арттырудың басқа тетіктерінен болатын ақша ағындары жатады.

ККЗ екі кезеңде танылады. Бастапқы танылған сәттен бастап кредиттік тәуекел айтарлықтай ұлғаймаған қаржы құралдары бойынша келесі 12 айдың (12 айлық күтілетін кредиттік зияндар) ішінде мүмкін болатын дефолттардың салдарынан туындауы мүмкін кредиттік зиянға қатысты зиянға бағалау резерві құрылады. Солар бойынша бастапқы танылған сәттен бастап қаржы құралдары үшін кредиттік тәуекел айтарлықтай ұлғайған дефолттың орын алу мерзімдеріне қарамастан (бүкіл мерзім үшін күтілетін кредиттік зияндар) осы қаржы құралының қалған қолданылу мерзімінің ішінде күтілетін кредиттік зияндарға қатысты залалға бағалау резерві құрылады.

Сауда дебиторлық берешекке және шарт бойынша активтерге қатысты Компания ККЗ-ны есептеу кезінде жеңілдетілген тәсілді қолданады. Тиісінше, Компания кредиттік тәуекелдің өзгерістерін қадағаламайды, ал оның орнына әрбір есепті күнге бүкіл мерзім үшін күтілетін кредиттік зияндарға тең сомда залалға бағалау резервін таниды. Компания қарыз алушылар мен жалпы экономикалық талаптарға тән болатын болжамды факторларды ескере отырып түзетілген кредиттік зиянның пайда болуының өткен тәжірибесіне сүйене отырып бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланды.

Егер шартта көзделген төлемдердің мерзімі 90 күнге өтіп кетсе, Компания қаржы активі бойынша дефолт болды деп есептейді. Дегенмен, белгілі бір жағдайларда Компания, егер ішкі немесе сыртқы ақпарат Компания ұстап қалатын кредит сапасын арттыру тетіктерін ескерместен, Компанияның шартта көзделген қалған төлемдердің барлық сомасын алатындығына нұсқаса, қаржы активі бойынша дефолт болды деген қорытындыға келе алады. Егер Компанияның шартта көзделген ақша ағындарының өтелуіне қатысты негізделген үміттері болмаса, қаржы активі есептен шығарылады.

Қаржылық міндеттемелер***Бастапқы тану және бағалау***

Қаржылық міндеттемелер бастапқы мойындау кезінде тиісінше пайда немесе зиян; кредиттер мен қарыздар, кредиторлық берешек немесе тиімді хеджирлеу кезінде хеджирлеу құралдары ретінде Компанияның қарауына қарай жіктелген туынды құралдар арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Барлық қаржылық міндеттемелер бастапқыда оларға мәміле бойынша тікелей байланысты шығындар шегеріліп (кредиттер, қарыздар мен кредиторлық берешек болған жағдайда) әділ құны бойынша танылады.

Компанияның қаржылық міндеттемелеріне сауда және басқа да кредиторлық берешек жатады.

Кейінгі бағалау

Кейіннен бағалау максаттары үшін қаржылық міндеттемелер келесі екі санатқа жіктеледі:

- Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер;
- Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер (кредиттер мен қарыздар және кредиторлық берешек).

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)****Қаржылық міндеттемелер (жалғасы)*****Кейінгі бағалау (жалғасы)******Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер***

«Пайда немесе зиян арқылы бағаланатын қаржылық міндеттемелер» санатына Компанияның қарауына қарай жіктелген саудаға арналған қаржылық міндеттемелер және пайда немесе зиян арқылы бағаланатын қаржылық міндеттемелер санатында бастапқы тануға жатқызылған қаржылық міндеттемелер жатады. Егер олар таяу арада керіп сатып алу мақсатында болса, қаржылық міндеттемелер саудаға арналған деп жіктеледі. Осы санатқа сондай-ақ Компания шарт бойынша бір жақ болып табылатын, олар 9 ХҚЕС (IFRS) айқындалғандай хеджирлеу қатынастарының шеңберінде хеджирлеу құралдары ретінде Компанияның қарауына қарай айқындалмаған туынды қаржы құралдар жатады.

Саудаға арналған міндеттемелер бойынша пайда немесе зиян жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте танылады.

Бастапқы тану кезінде Компанияның қарауына қарай пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын деп жіктелген қаржылық міндеттемелер бастапқы тану күніне осы санатқа және тек 9 ХҚЕС-тің (IFRS) критерийлерін сақтай отырып жатқызылады. Компанияның пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын оның қарауы бойынша жіктелген қаржылық міндеттемелері жоқ.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер (кредиттер мен қарыздар және кредиторлық берешек)

Бұл санат Компания үшін барынша маңызды болып табылады. Бастапқы мойындалғаннан кейін сауда және басқа да кредиторлық берешек тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады. Мұндай қаржылық міндеттемелер бойынша пайда мен зиян оларды тану доғарылғаннан кейін, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеме қолданыла отырып амортизация есептелуіне қарай танылады.

Амортизацияланған құн сатып алу кезіндегі дисконттарды немесе сыйлықақыларды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажыратылмас бөлігі болып табылатын комиссиялық немесе шығындарды ескере отырып есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме амортизациясы жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте қаржыландырудан болған шығындар құрамына енгізіледі.

Бұл санатқа, ең алдымен, сауда және басқа да кредиторлық берешек жатады.

Мойындауды тоқтату

Қаржылық міндеттеменің танылуы, егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса, немесе оның әрекет ету мерзімі аяқталған жағдайда тоқтатылады. Егер қолданыстағы қаржылық міндеттеме дәл сол кредитордың алдында едәуір ерекшеленетін талаптарда басқа міндеттемеге ауыстырылса немесе егер қолданыстағы міндеттеменің талаптары едәуір өзгертілсе, мұндай ауыстыру немесе өзгеріс бастапқы міндеттеменің мойындалуын тоқтату ретінде және жаңа міндеттемені мойындаудың басталуы ретінде ескеріледі, ал олардың баланстық құндағы айырмасы жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте мойындалады.

Тауар-материалдық қорлар

Тауар-материалдық емес қорлар қос мөлшердің ең азы бойынша ескеріледі: әрбір қойма бойынша бөлек ФИФО әдісі бойынша өзіндік құны және өткізудің таза құны. Оның құнына әрбір затты тиісті жерге жеткізумен және оларды ағымдағы күйге келтірумен байланысты әдеттегі қызмет барысында болған барлық шығындар жатады. Шикі мұнайдың құны, орташа өндіріс көлемінің негізінде тозу, таусылу және амортизация шығыстарының және үстеме шығыстардың тиісті бөлігін қоса алғанда, өндірудің өзіндік құны болып табылады.

Мұнайды өткізудің таза құны, мұндай өткізумен байланысты шығыстарды шегере отырып, өткізудің болжамды бағасына негізделеді. Материалдар мен қорлар әдеттегі қызметтің барысында өтелетін күтілетін сомандан аспайтын құн бойынша ескеріледі.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)****Қосылған құн салығы (ҚҚС)**

Салық органдары нетто негізде сату мен сатып алу бойынша ҚҚС есепке алуға мүмкіндік береді. Өтелуге жататын ҚҚС, ішкі нарықтағы сатулар бойынша ҚҚС-ты шегере отырып, ішкі нарықтағы сатып алулар бойынша ҚҚС-ты білдіреді. Экспортқа сатылымдар нөлдік мөлшерлеме бойынша салынады. Дегенмен, ҚҚС-тың есепке алынуына тек салық органдары өтелуге жататын ҚҚС растау үшін жасаған салықтық тексеру нәтижелерінің негізінде ғана жол беріледі.

Егер ақшаның уақытша құнының әсері елеусіз болса, өтелуге жататын ұзақ мерзімді ҚҚС тиісті жағдайларда бұл активке тән болатын тәуекелдерді көрсететін тәуекелсіз мөлшерлеменің көмегімен дисконтталады.

Ақша қаражаты мен оның баламалары

Ақша қаражаты мен оның баламаларына кассадағы қолма-қол ақша, банк салымдарында орналасқан қаражат, бастапқы өтеу мерзімі үш айдан артық болмайтын басқа да қысқа мерзімді өтімділігі жоғары инвестициялар жатады.

Капитал*Жарғылық капитал*

Жай акциялар, солар бойынша эмитенттің қарауына қарай төленетін дивидендтер капитал ретінде жіктеледі. Жаңа акцияларды шығаруға тікелей байланысты үшінші тараптардың қызметіне ақы төлеу шығыстары осы эмиссияның нәтижесінде алынған капиталдың кемітілуі ретінде көрсетіледі.

Дивидендтер

Дивидендтер есепті мерзімге дейін жарияланған жағдайда ғана міндеттемелер ретінде танылады және есепті мерзімдегі капитал сомасынан шегеріледі. Дивидендтер туралы ақпарат, егер олар есепті күнге дейін ұсынылса, сондай-ақ есепті күннен кейін, бірақ қаржылық есептілік шығарылуға бекітілген күнге дейін ұсынылса немесе жарияланса, жекелеген қаржылық есептілікте ашып көрсетіледі.

Резервтер

Егер Компанияның өткен оқиға нәтижесінде пайда болған ағымдағы міндеттемесі, осы міндеттемені өтеу үшін қажет болатын экономикалық пайдадан айрылу ықтимал болса және осындай міндеттеме сомасының сенімді бағасын алу мүмкін болса, резервтер танылады. Егер Компания резервтердің кейбір бөлігінің немесе барлығының өтемақысын алуды болжаса, мысалы, сақтандыру шарты бойынша, өтеу жекелеген актив ретінде тек өтемақының алынуы күмән келтірмеген жағдайда ғана мойындалады. Резервке қатысты шығыс өтемақыны шегере отырып, жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте көрсетілген. Егер ақшаның уақытша құнының ықпалы елеулі болса, резервтер салық салынғанға дейінгі ағымдағы мөлшерлеме бойынша дисконтталады, әрі ол бұл қолданылғанда нақты міндеттемеге тән болатын тәуекелдерді көрсетеді. Егер дисконттау қолданылатын болса, резервтің ұлғаюы уақыт өткен сайын қаржыландыруға жұмсалған шығыстар ретінде мойындалады.

Жұмыскерлерге сыйақылар

Компания жұмыскерлердің есептелген жалақысынан зейнетақы аударымдары ретінде тиісті зейнетақы қорларына 10% ұстап қалады. Зейнетақы аударымдарының мөлшері 2024 жылы айына 425.000 теңге сомасымен шектелген

(2023 жыл: айына 350.000 теңге). Қолданыстағы қазақстандық заңнамаға сәйкес жұмыскерлер өздерінің зейнетақымен қамсыздандыруы үшін өздері жауапкершілік көтереді. Компания сондай-ақ өзінің көпшілік жұмыскерлерінің кірістерінен олардың зейнетақы қорларына 5% мөлшерінде қосымша кәсіптік зейнетақы жарналарын аударуға міндетті.

Белгіленген төлемдер бойынша ұзақ мерзімді міндеттемелер

Компания өз жұмыскерлеріне Компания пен өз жұмыскерлері арасындағы Ұжымдық шарттарға және басқа да құжаттарға сәйкес зейнеткерлікке шыққанға дейін де және кейін де ұзақ мерзімді сыйақы төлейді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)****Жұмыскерлерге сыйақылар (жалғасы)**

Белгіленген төлемдер бойынша ұзақ мерзімді міндеттемелер (жалғасы)

Ұжымдық шарт пен басқа да құжаттар, атап айтқанда, зейнетке шығу, зейнетке мерзімінен бұрын шығу бойынша біржолғы жәрдемақыларды төлеуді, еңбекке жарамсыздық, мерейтой, жерлеу және басқа да жағдайда қызметкерлерге материалдық көмек көрсетуді көздейді. Жәрдемақы алу құқығы әдетте қызметкердің зейнеткерлікке шыққанға дейін жұмыс өтіліне байланысты.

Біржолғы жәрдемақыларды және зейнетке мерзімінен бұрын шығу бойынша жәрдемақыларды төлеу бойынша күтіліп отырған шығыстарды есептеу еңбек қызметі аяқталғаннан кейін белгіленген төлемдері бар зейнетақы жоспарларын есептеу кезінде қолданылатын әдістеме бойынша қызметкердің еңбек қызметі ішінде жүзеге асырылады. Жыл ішінде туындаған актуарлық пайда мен зиян басқа жиынтық кірістің құрамында көрсетіледі. Осы мақсат үшін актуарлық пайда мен зиян актуарлық болжамдарға өзгерістердің әсерін де, актуарлық болжамдар мен нақты деректер арасындағы айырмаларға байланысты бұрынғы тәжірибенің әсерін де қамтиды. Ағымдағы қызметтердің құнын, өткен қызметтердің құнын және кадр қысқартуларының немесе жүзеге асырылған есептеулердің әсерін қоса алғанда, өзге де өзгерістер ағымдағы кезеңнің пайда немесе зиян құрамында танылады. Ағымдағы кезеңдегі қызметтердің құны Компанияның ағымдағы кезеңде қызметтер көрсетуі нәтижесінде белгіленген төлемдер бойынша міндеттеменің келтірілген құнының ұлғаюын білдіреді. Өткен кезеңдердегі қызметтердің құны бағдарламаға өзгерістер енгізу немесе оны қысқарту нәтижесінде белгіленген төлемдері бар жоспарлар бойынша міндеттеменің келтірілген құнының өзгеруін білдіреді.

«Қызметкерлерге сыйақы» 19 ХҚЕС-ке (IAS) сәйкес Компания БЖК құрамында белгіленген төлемдері бар зейнетақы бағдарламалары бойынша туындайтын қайта бағалаудан түскен пайда мен зиянды таниды. Бұл сомаларды ешқандай жағдайда пайда немесе зиян ретінде қайта жіктеу мүмкін болмағандықтан, олар бөлінбеген пайданың құрамында бірден танылады.

Компанияның белгіленген төлемдері бар зейнетақы бағдарламасы бар. Белгіленген төлемдері бар жоспар бойынша сыйақылар беру құны еңбек қызметі аяқталғаннан кейін белгіленген төлемдері бар зейнетақы жоспарларын есептеу кезінде қолданылатын әдісті пайдалана отырып айқындалады. Қайта бағалау нәтижелері келесі кезеңдерде пайда немесе залал құрамында қайта жіктелмейді.

Компания қызметкерлерге берілетін сыйақылардың сипатын бағалап, тиісті ақпаратты ашып көрсетуі тиіс. 19 ХҚЕС (IAS) жиынтық кіріс туралы есепте қызметтердің құнын немесе таза пайыздарды дәл қай жерде көрсету керектігін көрсетпейді. 1 ХҚЕС (IAS) жұмысшыларға пайда немесе зиян ретінде сыйақы төлеуге байланысты шығындарды бөлуге рұқсат береді, бірақ талап етпейді. «Таза пайыздық шығындар» компоненті «міндеттеме бойынша дисконттың амортизациясы» компонентінен және 19 ХҚЕС (IAS) алдыңғы редакциясындағы «активтерге кіріс» компонентінен өзгеше. Таза шығындарды пайыздарға ұсыну тәсілін әзірлеу кезінде ұйымдар 8 ХҚЕС (IAS) 10-тармағының талаптарын қолдануы керек.

Таза пайыздар белгіленген төлемдері бар зейнетақы бағдарламасы бойынша таза міндеттемеге немесе таза активке қатысты дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып айқындалады. Компания «Сату құны», «Әкімшілік шығыстар», сондай-ақ жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте (мақсаты бойынша жіктелуімен) «Сатуға және бөлуге арналған шығыстар» баптарының құрамында белгіленген төлемдері бар зейнетақы бағдарламасы бойынша таза міндеттеменің аталған өзгерістерін таниды:

- Ағымдағы кезеңдегі қызметтердің құнын, өткен кезеңдердегі қызметтердің құнын, секвестрлер мен бағдарлама бойынша жоспардан тыс есептеулер бойынша пайда мен зиянды қамтитын қызметтердің құны;
- Таза пайыздық шығыстар немесе кірістер.

Зейнетақы міндеттемелерін есепке алғанда қолданылған аса елеулі болжамдар – бұл дисконттау мөлшерлемесі мен өлім-жітім деңгейінің күтілетін өзгерістері. Дисконттау мөлшерлемесі болашақ міндеттемелердің таза келтірілген құнын анықтау үшін қолданылады және әр жылы осындай міндеттемелер бойынша дисконт амортизациясы жиынтық кіріс туралы есепте көрсетіледі. Қайтыс болуды болжау сыйақы төлеудің болашақ ағынын болжамдау үшін қолданылады, ол сонан соң міндеттемелердің таза келтірілген құнын алу үшін шегеріледі.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)****Қызметкерлерге сыйақылар (жалғасы)**

Белгіленген төлемдер бойынша ұзақ мерзімді міндеттемелер (жалғасы)

Біржолғы демалыс жәрдемақылардан басқа, жұмыскерлерге сыйақылар жұмыскерлерге басқа сыйақылар ретінде қарастырылады. Осы ұзақ мерзімді сыйақылар бойынша күтіліп отырған шығыстарды есептеу қызметкердің еңбек қызметі ішінде белгіленген төлемдері бар зейнетақылық жоспарларды есептеу кезінде қолданылатын әдіспен жүзеге асырылады.

Мұндай міндеттемелерді жыл сайынғы негізде тәуелсіз білікті актуарийлер бағалайды.

Кірістерді тану

Компанияшикі мұнай мен газды қысқа мерзімді шарттар бойынша, фрахт, сақтандыру және сапаға жеңілдіктердің құнына түзетілген Platt's жариялаған Brent орташа (жоғары/төмен) баға белгілеулерінің орташа 5 мәні ретінде айқындалатын бағалар бойынша өткізеді. Шикі мұнай іс жүзінде кеменің бортына жүктелген немесе кемеден түсірілген, келісімшарт бойынша келісілген талаптарға қарай мұнай құбырына немесе жеткізудің басқа да тетігіне түскен сәттен бастап меншік құқығының өтуі жүзеге асырылады және кірістер әдетте танылады.

Компанияның шикі мұнайды сатуға арналған келісімшарттарында белгілі бір уақыт кезеңінің ішінде жеткізілуі тиіс шикі мұнайдың барынша көп көлемі көрсетіледі. Тиелген, бірақ сатып алушыға әлі жеткізілмеген шикі мұнай қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте тауар-материалдық қорлар ретінде ескеріледі.

Салық салу

Ағымдағы табыс салығы бойынша шығысқа ағымдағы корпоративтік табыс салығы, үстеме пайдаға салынатын салық және кейінге қалдырылған салық жатады.

Табыс салығы

Ағымдағы және алдыңғы кезеңдер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер салық органдарына өтеледі немесе салық органдарына төленеді деп болжанатын сома бойынша бағаланады.

Бұл соманы есептеу үшін есепті күнге қолданыста болған немесе Қазақстан Республикасында нақты заңдастырылған салық мөлшерлемелері және салық заңдары қолданылды.

Үстеме пайда салығы

Үстеме пайда салығы (бұдан әрі мәтін бойынша «ҮПС») табыс салығы ретінде қарастырылады және табыс салығы бойынша шығыстардың бір бөлігін құрады. 2009 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген қолданыстағы салық заңнамасына сәйкес Компанияжер қойнауын пайдалануға арналған әрбір келісімшартқа қатысты ҮПС-ты жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір бөлек келісімшарт бойынша жиынтық жылдық кірістің бір жылғы аударымдарға ара қатынасының негізінде құбылмалы мөлшерлемелер бойынша есептейді және төлейді. ҮПС-ты қолдануды көздейтін жиынтық жылдық кірістің әрбір салық жылындағы аударымдарға ара қатынасы 1,25:1 құрайды. ҮСП мөлшерлемелері әрбір келісімшартқа қатысты аударымдардың 25% артық жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір келісімшартқа қатысты салық салынатын кірістің (Корпоративтік Табыс Салығы мен рұқсат етілген баға белгілеулер есептен шығарылғаннан кейін салық салынатын кіріс) бір бөлігі қолданылады.

Кейінге қалдырылған салық

Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер мен міндеттемелер активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың баланстық құны арасында қаржылық есептілік максаттары үшін туындайтын барлық уақытша айырмалар бойынша міндеттемелер әдісін пайдалана отырып барлық уақытша айырмаларға қатысты есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық бойынша актив тек соған қатысты есептен шығарылатын уақыт айырмалары азайтылуы мүмкін салық салынатын пайданы алудың айтарлықтай ықтималдығы бар дәрежеде ғана танылады. Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер барлық салық салынатын уақыт айырмалары үшін танылады. Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер қолданысқа енгізілген немесе есепті күнге нақты заңдастырылған салық мөлшерлемелерінің негізінде активті өткізу немесе міндеттемені өтеу кезеңінде қолданылатын салық мөлшерлемелері бойынша есептеледі. Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы ағымдағы салық активтерін есепке алуға заңды, заңи тұрғыдан жарамды құқықтар болған кезде есепке алынуы мүмкін.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)****Салық салу (жалғасы)**

Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері мына жағдайлардан басқа, барлық салық салынатын уақыт айырмалары бойынша танылады:

- Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі бизнестерді біріктіру болып табылмайтын операцияның барысында гудвилді, активті немесе міндеттемені бастапқыда мойындау нәтижесінде туындайды және операцияны жасау сәтіне бухгалтерлік пайдаға да, сол сияқты салық салынатын пайдаға немесе зиянға ықпал етпейді;
- Еншілес ұйымдарға, қауымдасқан ұйымдарға инвестициялармен, сондай-ақ бірлескен қызметке қатысу үлестерімен байланысты салық салынатын уақытша айырмаларға қатысты егер уақыт айырмасын қалпына келтіру мерзімін бақылау мүмкін болса уақытша айырмасы жақын болашақта қалпына келтірілмейді деген айтарлықтай ықтималдылық болса, уақытша айырмалар мойындалмайды.

Кейінге қалдырылған салық активтері, мына жағдайлардан басқа, соған қарсы есептен шығарылатын уақыт айырмалары, келешек кезеңдерге ауыстырылатын пайдаланылмаған салық жеңілдіктері мен пайдаланылмаған салық шығындары есепке алынуы мүмкін салық салынатын пайда болады деген едәуір ықтималдылық болатын шамада барлық есептен шығарылатын уақыт айырмалары, келешек кезеңдерге ауыстырылған пайдаланылмаған салық жеңілдіктерін және пайдаланылмаған салық шығындары бойынша танылады:

- Шегерілетін уақыт айырмасына жататын кейінге қалдырылған салық активі бизнестерді біріктіру салдарынан тумаған болса және ол операцияны жасау кезінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе зиянға да әсер етпейтін активті немесе міндеттемелерді бастапқы тану нәтижесінде туындаса;
- Еншілес ұйымдарға, қауымдасқан ұйымдарға инвестициялармен, сондай-ақ бірлескен кәсіпкерлікке қатысу үлестерімен байланысты есептен шығарылатын уақыт айырмаларына қатысты кейінге қалдырылған салық активтері уақыт айырмалары келешекте қалпына келтіріледі және соған қарсы уақыт айырмалары есепке алынуы мүмкін салық салынатын пайда орын алады деген ықтималдылық бар дәрежеде ғана мойындалады.

Кейінге қалдырылған салық активтерінің баланстық құны әрбір есепті күнге қайта қаралып, кейінге қалдырылған салық активтерінің барлығын немесе бір бөлігін пайдалануға мүмкіндік беретін жеткілікті салық салынатын пайданы алу ықтималдылығы шамалы деп бағаланатын дәрежеде азаяды. Мойындалмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті күнге қайта қаралады және келешек салық салынатын пайда кейінге қалдырылған салық активтерін өтеуге мүмкіндік береді деген ықтималдық туындаған дәрежеде ғана мойындалады.

Кейінге қалдырылған салық активтерінің өтелуін талдау кезінде Компания қаржылық есептіліктің басқа бөлімдерінде, сондай-ақ басшылық есептерінде қолданылатын болжамдарға сүйенеді. Басқа нәрселермен қатар, бұл жорамалдар көміртегі шығарындыларын азайту шараларын енгізу нәтижесінде өндіріс құнының өсуі сияқты климаттың өзгеруіне байланысты бизнес құбылыстарына ықтимал әсерді көрсетеді.

Пайда немесе зиян құрамынан тыс танылған баптарға қатысты кейінге қалдырылған салық пайда немесе зиян құрамында танылмайды. Мерзімі ұзартылған салықтар баптары олардың негізіндегі операцияларға сәйкес не болмаса БЖК құрамында немесе тікелей меншікті капиталда мойындалады.

3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІ БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР

Компанияның жекелеген қаржылық есептілігін әзірлеу оның басшылығынан есепті кезеңнің соңына пікір білдіруін, есепте көрсетілетін түсім сомаларына, шығыстарға, активтер мен міндеттемелерге, сондай-ақ шартты міндеттемелер туралы акпараттың ашылып көрсетілуіне ықпал ететін бағалау мәндері мен жорамалдарды айқындауды талап етеді. Дегенмен осы жорамалдар мен бағалау мәндеріне қатысты белгісіздік соған қатысты осы сияқты жорамалдар мен бағалаулар қабылданған активтің немесе міндеттеменің баланстық құнына келешекте елеулі түзетулерді талап етуі мүмкін нәтижелерге әкеліп соқтыруы мүмкін.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІ БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Пайымдаулар**

Компаниябасшылығы есепке алу саясатын қолдану барысында есептік бағалаулармен қатар жекелеген қаржылық есептілікте бейнеленген сомаға неғұрлым маңызды әсер ететін мынадай пікірлер жасады:

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім

Компаниясатып алушылармен жасалған шарттар бойынша барлық түсім белгілі бір уақыт сәтінде түскендігін анықтады, түсімнің мойындалуы Компаниябасшылығынан есептілікте көрсетілетін түсім сомаларына әсер ететін пайымдаулар жасауды қажет етеді. Мұнайды өткізуге арналған шарттық қарым-қатынастар басқа талаптармен қатар уақыт өтісімен түсімнің мойындалуына әкеп соқтыра алады.

Компанияның түсіммен операциялар бойынша принципал немесе агент болып табылатындығын бағалау кезінде пайымдау қолданылады. Компанияның принципал ретінде болатындығын анықтау кезінде, келісімдердің талаптары мұқият қаралып, Компанияөнімді ол сатып алушыға берілгенге дейін бақылайды деген тұжырым жасалды. Баламалы келісімдерде Компанияагент ретінде айқындалуы мүмкін.

Қолданыстағы келісімшарттардың талаптарына сәйкес Компаниятиеу немесе тасымалдау қызметтерінің сатып алушыға көрсетілмейтіндігін айқындайды және орындалуға лайықты жалғыз міндет шикі мұнай мен мұнай өнімдерін сату жатады. Тиеу жұмыстары қызмет ретінде көрсетілетіндігін және бұл орындалуға жататын міндеттемені сәйкестендіруге, орындалуға жататын барлық міндеттемелерді белгілі бір уақыт сәтінде мойындауға, сондай-ақ түсімді мойындаудың жалпы мерзімдеріне ықпал ететіндігін айқындау кезінде пайымдау қажет болады. Компаниябасшылығы тиеу бойынша шығыстар орындалуға жататын бөлек міндеттеме болып табылады деп есептемейді, өйткені солармен байланысты тәуекелдер мен сыйақылар сатып алушыға портта тиеу сәтінде өтеді.

Кейінге қалдырылған салық активтері

Кейінге қалдырылған салық корпоративтік табыс салығы (КТС) үшін, сол сияқты үстеме пайда салығы (ҮПС) үшін есептеледі. Кейінге қалдырылған КТС пен ҮПС күтілетін мөлшерлемелер бойынша жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарға байланған активтер мен міндеттемелердегі уақыт айырмаларына есептеледі. Кейінге қалдырылған КТС пен ҮПС базалары, солар туралы ақпарат *11-ескертпеде* ашылып көрсетілген және салық заңнамасына сәйкес есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық активтері басшылықтан Компанияның танылған кейінге қалдырылған салық активтерін пайдалану үшін келешек кезеңдерде жеткілікті болатын салық салынатын пайданы алатындығының ықтималдылығын бағалауды қажет етеді. Келешек салық салынатын пайданы алуға қатысты жорамалдар басшылықтың келешек ақша ағындарына қатысты бағалауына тәуелді болады. Келешек салық салынатын кірістің бұл бағалаулары операциялық қызметтен болатын болжамды ақша ағындарына (оларға мұнайды өндіру және сату көлемдері, оның бағасы, қорлары, операциялық шығындар, пайдаланудан шығару шығындары, күрделі шығындар, дивидендтер және капиталды басқару бойынша басқа да операциялар әсер етеді) және қолданыстағы салық заңнамасын қолдану туралы пайымдауға негізделген. Егер ақша қаражатының келешек ағындары мен салық салынатын пайда бағалаудан айтарлықтай ерекшеленетін болса, бұл Компанияның есепті күнге көрсетілген таза кейінге қалдырылған салық активтерін өткізу қабілетіне әсерін тигізе алады. Сонымен бірге, Компанияжұмыс істейтін юрисдикцияларда салық заңнамасының келешекте өзгеруі Компанияның келешек кезеңдерде салық шегерімдерін алу қабілетін шектеуі мүмкін. Компаниябасшылығы танылған кейінге қалдырылған салық активтерін пайдалану үшін келешек кезеңдерде жеткілікті болатындай салық салынатын пайданы алу ықтималдылығын жоғары деп бағалайды.

Бағалаудың белгісіздігі

Компанияның есепке алу саясатын қолдану процесінде басшылық өзінің пікірлерін пайдаланды және қаржылық есептілікте танылған сомаларды айқындау кезінде бағалау жасады. Төменде бағалауды пайдаланудың барынша елеулі жағдайлары көрсетілген.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІ БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)*****Мұнай мен газ қорларын бағалау***

Мұнай мен газдың қорлары – Компанияның мұнай-газ кен орындарында экономикалық және заңгерлік тұрғыда өндірілуі мүмкін көмірсутектердің көлемін бағалау. Компания білікті мамандар көмірсутектердің мөлшері, тереңдігі, формасы мен мазмұны, сондай-ақ лайықты болатын өндіру әдістері мен шығарып алу қарқыны туралы геологиялық және техникалық деректерге қатысты жинаған ақпаратқа негізделген өзінің коммерциялық қорлары мен ресурстарын бағалайды. Коммерциялық қорлар мұнай мен газ қорларын бағалауды, шығарып алу коэффициенттерін және шикізатқа келешек бағаларды пайдалана отырып айқындалады, соңғылары шығарып алынатын қорлардың жалпы сомасы мен жалпы қорлардың үлесіне әсер етеді. Келешек күрделі шығындар коммерциялық қорларды өндіруге қажетті ұңғымалардың санына қатысты жорамалдарды, мұндай ұңғымалардың құнын және солармен байланысты өндірістік қуаттылықтарды, сондай-ақ басқа да күрделі шығындарды пайдалана отырып бағаланады.

Компания Қоғамның мұнай-газ инженерлері қоғамының (SPE) әдістемесіне сәйкес өзінің мұнай мен газ қорларын бағалайды. Компания қорларды бағалау кезінде ұзақ мерзімді жоспарлы бағаларды пайдаланады. Дәлелденген қорларды бағалау үшін жоспарлы бағаларды пайдалану жыл соңына спот бағаларды пайдалануға тән тұрақсыздықтың ықпалын жояды. Коммерциялық қорларды бағалау кезінде пайдаланылған Brent маркалы мұнайдың ұзақ мерзімді бағасының ағымдағы пайымдауы баррель үшін 80 АҚШ долларын құрайды (2023 жыл: баррель үшін 80 АҚШ доллары). 2024 жылғы 31 желтоқсанға мұнай-газ активтерінің баланстық құны *4-ескертпеде* көрсетілген.

Қолданылатын экономикалық жорамалдар өзгеруі мүмкін болғандықтан, кен орнын пайдалану уақытында қосымша геологиялық ақпаратты алу шамасына қарай шығарып алынатын қорлардың бағалануы да өзгеруі мүмкін. Салыстырмалы түрдегі белгісіздік деңгейі қорларды екі негізгі санаттың біріне: дәлелденген немесе дәлелденбеген қорларға жатқызу арқылы көрсетілуі мүмкін. Дәлелденген қорларды өндіруде дәлелденбеген қорлармен салыстырғанда үлкен айқындылық бар және дәлелденген қорлар оларды өндіру мүмкіндігіне қатысты белгісіздіктің прогрессивті өсуін белгілеу үшін әзірленген және әзірленбеген қорларға бөлінуі мүмкін.

Жыл сайын бағалаулар талданып, түзетіліп отырады. Түзетулер қолдағы геологиялық деректерді, өндіру туралы өнеркәсіптік параметрлерді немесе деректерді бағалау немесе қайта бағалау; жаңа деректердің; немесе бағалар бойынша жорамалдардағы өзгерістердің салдарынан туындайды. Қорларды бағалау сондай-ақ кері әрекетті арттыру үшін жобалардың қолданылуы, пласт өнімділігіндегі өзгерістердің немесе әзірлеу стратегиясындағы өзгерістердің салдарынан қайта қаралуы мүмкін. Мұндай өзгерістер Компанияның қаржылық жағдайы мен нәтижелеріне әсер ете алады, оларға мыналар жатады:

- Мұнай-газ және басқа да активтердің баланстық құны (*4-ескертпе*);
- Жиынтық кіріс туралы жекелеген есептегі тозу, таусылу және амортизацияланған аударымдар (*4-ескертпе*);
- Активтердің есептен шығарылуы бойынша міндеттемелер – егер қорларды бағалаудағы өзгерістер мұндай іс-қимылдардың жасалатындығына қатысты үміттерге және солармен байланысты мұндай іс-қимылдарға шығындарға әсер етсе (*4 және 10-ескертпе*);
- Кейінге қалдырылған салық активтерінің баланстық құны – мұндай активтерді өтеу ықтималдылығын бағалаудағы өзгерістерге орай өзгеруі мүмкін (*17-ескертпе*).

Мұнай-газ активтерінің амортизациясы

Мұнай-газ активтерінің амортизациясы дәлелденген әзірленген қорлардың сомаларына қатысты өндірістік әдіспен есептеледі. Бұл кен орнындағы күтілетін қалған өндірудің тауысылуына тепе-тең болатындай амортизацияның есептелуіне әкеп соқтырады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІ БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)*****Мұнай-газ активтерінің амортизациясы (жалғасы)***

Әрбір объектінің қызмет ету мерзімін айқындау кезінде іс жүзіндегі қызмет ету мерзімінің шектелуі, сондай-ақ кен орнының экономикалық шығарылып алынатын қорлардың ағымдағы бағалаулары ескеріледі. Бұл есептеулер бағалаулар мен жорамалдарды, оның ішінде қорлардың көлемі мен келешек күрделі шығындарды пайдалануды қажет етеді. Дәлелденген әзірленген қорлардағы өзгерістер қорларды бағалау кезінде пайдаланылатын факторлардың немесе жорамалдардың өзгеруінен туындауы мүмкін, оның ішінде:

- Шикі мұнайға іс жүзіндегі және болжамды бағалар арасындағы айырма;
- Келешек күрделі шығындарға әсер етуі мүмкін көзделмеген операциялық мәселелер.

Активтердің құнсыздануы

Компания активтерді немесе ақша қаражатын жасайтын активтер тобын («жасайтын бірлік») оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер активтің баланстық құны өтелмейтіндігін көрсеткен жағдайларда құнсыздану мәніне бағалайды. Егер мұндай индикатор бар болып шықса, өткізу шығыстарын және пайдалану құнын шегере отырып әділ құнынан барынша жоғары мән ретінде қарастырылатын өтелетін құнның лайықты бағалануы жүргізіледі. Мұндай есептеулер дисконт мөлшерлемесі, капиталдағы келешек мұқтаждық, тәуекелдер мен айқындықсыздыққа ұшырағыш келетін операциялық шығындар сияқты бағалаулар мен жорамалдарды пайдалануды қажет етеді. Активтің немесе жасайтын бірліктің баланстық құны өтелетін сомадан асып кетсе, онда актив немесе жасайтын бірлік құнсызданған болып есептеледі және өтелетін сомаға дейін есептен шығарылады.

Өтелетін құнды бағалау кезінде келешекте күтілетін ақша ағындары активтер тобына / жасайтын бірлікке тән болатын тәуекелдерге түзетіледі және ақшаның уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағалауды көрсететін салық салуға дейінгі дисконт мөлшерлемесін пайдалана отырып, оның ағымдағы құнына дейін дисконтталады. Сату шығыстарын шегере отырып әділ құн нарыққа қатысушылардың арасында жасалатын әдеттегі мәміле шеңберінде активті сату кезінде алынатын құн ретінде айқындалады және Компания үшін айрықша болуы мүмкін факторлардың ықпалын көрсетпейді және бүтіндей Компанияға таралмайды.

Компания басшылығы жүргізген талдау нәтижесінде 2024 жылғы 31 желтоқсанға мұнай-газ активтерінің ықтимал құнсыздану индикаторлары анықталған жоқ.

Сондай-ақ, Компания Маңғыстау облысында теңіз суын тұщытатын зауыт пен оған қажетті инфрақұрылымды салумен айналысатын еншілес ұйымға салынған инвестицияның құнсыздануына талдау жүргізді.

Компания өтелетін құнды дисконтталған ақша ағындарының үлгісін пайдалана отырып есептеді. Дисконттау мөлшерлемесі тұщыландыру зауытының құрылысын жүргізетін еншілес ұйым - «Ak Su KMG» ЖШС капиталының салықтық орташа өлшенген құнынан кейін алынды. Жыл сайынғы негізде бекітілетін бизнес-жоспарлар ақпараттың негізгі дерек көзі болып табылады, өйткені олар техникалық суға күтілетін бағалар, сату көлемдері, кірістер, шығыстар және күрделі шығындар бойынша болжамдарды қамтиды.

Маңғыстау облысында теңіз суын тұщыландыру және жеткізуші инфрақұрылым бойынша зауыт құрылысы Маңғыстау облысының тұрғындарын ауыз сумен қамтамасыз ету үшін жүргізіледі. Компания осы құрылыстан оң ақша ағындарын алуды күтпейді. Осылайша, еншілес ұйымға салынған инвестицияның қалпына келтірілетін құны теріс болып табылады, соның нәтижесінде 2024 жылы Компания еншілес ұйымға салынған инвестицияны толық көлемде, яғни 41.248.006 мың теңгеге (2023 жылы: 32.162.016 мың теңге) құнсыздандырды..

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІ БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)***Активтердің шығуы бойынша міндеттемелер*

Белгілі бір келісім-шарттардың талаптары бойынша заңнамаға және нормативтік-құқықтық актілерге сәйкес Компанияның негізгі құралдарды демонтаждау және жою және кез келген кен орындарындағы жер учаскелерін қалпына келтіру бойынша заңды міндеттемелері болады. Атап айтқанда, Компанияның міндеттемелеріне барлық өндірістік емес ұнғымаларды біртіндеп жабу және ұнғымаларды жою, құбырларды бөлшектеу, жер үсті және жерасты құрылыстарын, коммуникациялық және басқа құрылыстарды бөлшектеу, келісімшарттық аумақты қалпына келтіру және қоршаған ортаға әсерді алдын-ала бағалау шығындары сияқты қызметті тоқтату жөніндегі іс-шаралар жатады. Лицензияның қолданылу мерзімі Компанияның қарауы бойынша ұзартылмайтындықтан, түпкілікті жабу бойынша міндеттемелерді өтеудің есеп мерзімі әрбір лицензиялық кезең аяқталған күн болып табылады.

Егер активтерді жою бойынша міндеттемелер кен орындарын экономикалық жағынан негіздемелі түрде пайдалануды аяқтау өткенде өтелуі қажет болса, онда көрсетілген міндеттеме ұнғымаларды жою бойынша барлық шығыстарды және жабу бойынша соңғы шығыстарды қосу салдарынан едәуір өсуші еді. Ұнғымаларды жоюды қаржыландыру бойынша Компанияның міндеттемелерінің және түпкілікті жабу бойынша шығыстардың көлемі тиісті келісім-шарттардың және қолданыстағы заңнаманың талаптарына байланысты. Міндеттемелер лицензиялық кезең соңында түпкілікті жою және түпкілікті жабу бойынша мұндай шығыстарды қаржыландыру бойынша келісімшарт та, заңнама да белгілі бір міндеттемені түсіндірмеген сол жағдайларда танылмайды. Мұндай шешімді қабылдау кейбір айқындылықтың болмауымен және біршама пайымдаулармен түсіндіріледі.

Басшылықтың мұндай міндеттемелердің болуына немесе болмауына қатысты бағасы Үкіметтің саясаты мен тәжірибесіндегі немесе жергілікті салалық тәжірибеге өзгерістермен бірге өзгеруі мүмкін. Компания активтердің істен шығуы бойынша міндеттемелерді әрбір келісімшарт бойынша бөлек есептейді.

Мұндай міндеттемелерді жыл сайынғы негізде тәуелсіз білікті кеңес берушілер бағалайды.

Міндеттемелердің сомасы инфляцияның күтілетін деңгейіне түзетілген және қазақстандық нарыққа тән тәуекелдерге түзетілген өтпелі экономикамен елдің мемлекеттік борышы бойынша орташа тәуекелсіз пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған міндеттемелерді өтеу үшін күтілетін, талап етілетін есепті шығындардың ағымдағы құнын білдіреді. Активтердің істен шығуы бойынша міндеттеме әрбір есепті күнге қайта қаралады және «Негізгі құралдардың объектісін пайдаланудан шығару, олар орналасқан учаскедегі табиғи ресурстарды қалпына келтіру бойынша міндеттемелерге және өзге де осыған ұқсас міндеттемелерге өзгерістер» 1 түсіндірмеге сәйкес ең үздік бағаны көрсету үшін түзетіледі.

Ұзақ мерзімді инфляция және 2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына міндеттеменің баланстық құнын айқындау үшін пайдаланылған дисконттау мөлшерлемелері төменде көрсетілген:

	2024 жыл	2023 жыл
Кен орындарын жою резерві бойынша дисконттау мөлшерлемесі	10,02%	8,57%
Инфляция деңгейі	5,38%	4,49%

Есепті күнге арналған резерв басшылықтың болашақ қажетті шығындардың келтірілген құнының ең жақсы бағасын білдіреді. Активтерді істен шығару бойынша міндеттемелер бойынша резервтегі өзгерістер 10-ескертпеде ашылған.

Экологиялық оңалту

Компания бағалау да жасайды және экологиялық тазарту жұмыстары мен оңалтуға міндеттемелер бойынша резервтер қалыптастыру бойынша пайымдау шығарады. Қоршаған ортаны қорғауға шығындар капиталдандырылады немесе олардың болашақ экономикалық пайдасына қарай шығыстарға жатқызылады. Өткен қызметте пайда болған қазіргі жағдайға жатқызылатын және болашақ экономикалық пайдасы жоқ шығындар шығыстарға жатқызылады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІ БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)***Экологиялық оңалту (жалғасы)*

Міндеттемелер шығындар туралы ағымдағы ақпараттың және қалпына келтіру жөніндегі күтілетін жоспарлардың негізінде анықталады және басшылықтың қажетті рәсімдердің мерзімдеріне қатысты үміттеріне сүйене отырып, дисконтталған негізде ескеріледі. Компанияның экологиялық оңалту резерві Компания қолданыстағы қазақстандық нормативтік базаның талаптарын сақтауға қажетті күтілетін шығындарды тәуелсіз бағалауға негізделген басшылықтың үздік бағасын білдіреді.

Экологиялық оңалтуға жататын қосымша белгісіздіктер *21-ескертпеде* ашылып көрсетілген. Экологиялық оңалтудағы міндеттемелер бойынша резервтегі өзгерістер *10-ескертпеде* ашылып көрсетілген.

Ұзақ мерзімді инфляция және 2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына міндеттеменің баланстық құнын айқындау үшін пайдаланылған дисконттау мөлшерлемелері төменде көрсетілген:

	2024 жыл	2023 жыл
Экология бойынша резервті дисконттау мөлшерлемесі	10,02%	8,57%
Инфляция деңгейі	5,38%	4,49%

Сауда дебиторлық берешек бойынша күтілетін кредиттік зияндарды бағалау резерві

Компания сауда дебиторлық берешек бойынша ККЗ есептеу үшін бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланады. Бағалау резервтерінің мөлшерлемелері шығындардың пайда болуының ұқсас сипаттамаларымен (яғни, географиялық өңір, өнімнің типі, сатып алушылардың типі мен рейтингісі, аккредитивтер арқылы қамтамасыз ету және кредиттік тәуекелдерді сақтандырудың басқа нысандары бойынша) түрлі клиенттік сегменттердің топтары үшін төлем мерзімін өткізіп алу күндеріне қарай белгіленеді.

Бастапқыда бағалау резервтері матрицасының негізінде бұрынғы кезеңдердегі дефолттардың пайда болуының байқалатын деректері жатыр. Компания болжамды ақпаратты ескере отырып кредиттік зиянның пайда болуының бұрынғы тәжірибесін түзетіп алу үшін матрицаны жаңартып отырады. Мысалға, егер келесі жылдың ішінде болжамды экономикалық талаптардың (мысалы, ЖІӨ) нашарлауы күтілетін болса, әрі ол өндірістік секторда дефолт жағдайларының ұлғаюына әкеп соқтыра алса, дефолттың тарихи деңгейі түзетіледі. Әрбір есепті күнге алдыңғы кезеңдердегі дефолт деңгейі туралы байқалатын деректер жаңартылып отырады және болжамды бағалаудың өзгеруі сараланады.

Экономикалық талаптармен болжанатын дефолттың тарихи қадағаланатын деңгейлері мен ККЗ арасындағы өзара байланысты бағалау едәуір есепті бағалау болып табылады. ККЗ көлемі жағдайлардағы және болжамды экономикалық талаптардағы өзгерістерге сезімтал келеді. Компанияның кредиттік зияндарының пайда болуының бұрынғы тәжірибесі мен экономикалық талаптардың болжамы сатып алушының келешектегі іс жүзіндегі дефолты үшін көрнекі болып табылмауы мүмкін. Компанияның сауда дебиторлық берешегі бойынша ККЗ жөніндегі ақпарат *5-ескертпеде* ашылып көрсетілген.

Алдын ала бағалар бойынша сату

Шикі мұнайды экспортқа сату шарттарында шартта көрсетілген тиісті баға белгілеу кезеңінің (БК) соңындағы нарықтық бағаның негізінде бағаларды түзетуге мүмкіндік беретін талаптарды қамтиды. Сату бағасының түзетулері БК соңына дейін бағасы белгіленетін нарықтық бағалардың өзгеруі негізінде болады. Бұл шарттар бойынша мұндай жағдайларда өткізуден түскен түсім бастапқыда бақылау сатып алушыға өткенде танылады және форвардтық бағаның негізінде күтілетін сома бойынша бағаланады.

Түпкі сату бағасы коносаменттен кейін 5 күннің ішінде нарықтық бағалардың орташа белгілеулеріне негізделген. Баға белгіленетін кезеңдегі бұл баға тәуекелдері 9 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес ендірілген туынды құралдың анықтамасына сәйкес келеді. Компания дебиторлық берешектің әділ құнын айқындау үшін пайымдауды қолданады. 2024 жыл үшін сату күнінен бастап дебиторлық берешектің әділ құнының өзгеруін Компания түсімінің бір бөлігі ретінде көрсетеді (*13-ескертпе*). 2024 жылғы 31 желтоқсанға дебиторлық берешекті 2024 жылғы алдын ала және түпкі баға арасындағы мұндай шарттар бойынша түзету елеусіз.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІ БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)*****Жұмыскерлерге сыйақылар***

Зейнеткерлікке шыққанға дейін және одан кейін қызметкерлерге ұзақ мерзімді сыйақылар құны және келтірілген міндеттемелер құны актуарлық әдіс қолданылып белгіленеді. Актуарлық әдіс келешекте нақты нәтижелерден айырмашылығы болуы мүмкін түрлі болжамдарды қолдануды білдіреді. Актуарлық әдіс шегеру мөлшерлемелері, келешекте жалақының өсімі, өлім-жітім деңгейі және келешекте қызметкерлерге сыйақылар өсімі туралы болжамдарды қамтиды. Негізгі болжамдарды бағалаудың күрделілігіне және жұмыскерлердің еңбек қызметін аяқтауы бойынша олардың сыйақылары бойынша міндеттемелердің ұзақ мерзімді сипатына орай мұндай міндеттемелер осындай болжамдардың өзгерістеріне аса сезімтал келеді. Барлық болжамдар әрбір есепті күнге қайта қаралады.

Жалақы мөлшерінің болашақта көбеюі күтіліп отырған болашақ инфляция қарқынына негізделеді. 2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына жұмыскерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелерді бағалау үшін пайдаланылған негізгі актуарлық долбарлар мынадай түрде берілген:

	2024 жыл	2023 жыл
Жұмыскерлерге сыйақылар бойынша дисконттау мөлшерлемесі	11,30%	11,08%
Инфляция деңгейі	6,02%	6,17%
Ұзақ мерзімді төлемдердің күтілетін ұлғаюы	7,09%	7,15%
Жалақының күтілетін өсуі (2025 жыл)	6,00%	6,00%
Жалақының күтілетін өсуі (2026 жыл)	4,00%	4,00%

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жұмыскерлерге төлемдер бойынша міндеттемелердің сезімталдығын елеулі бағалаудың өзгеруіне талдау былайша көрсетілген:

	Ұлғаю	Азаю
Дисконттау мөлшерлемесі	+0,50%	-0,50%
	(467.715)	490.396
Материалдық көмектің өсуі	+1,00%	-1,00%
	1.050.669	(968.986)
Жалақының өсуі, АЕК	+1,00%	-1,00%
	(25)	31

Компанияның жұмыскерлерге сыйақы төлеу туралы жасалған ұжымдық шарттары бар. Жұмыскерлерге төлемдер басқа да ұзақ мерзімді төлемдер ретінде қарастырылады. Осы төлемдерді алу құқығы әдетте ең аз жұмыс өтілінің болуына тәуелді. Жәрдемақыларды төлеу бойынша күтіліп отырған шығыстарды есептеу еңбек қызметі аяқталуы бойынша белгіленген төлемдері бар жоспарларды есептеу кезінде қолданылатын әдіс бойынша жұмыскердің еңбек қызметі ішінде жүзеге асырылады. Мұндай сыйақылар қамтамасыз етілмеген.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**4. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР**

	Мұнай-газ активтері	Өзге де активтер	Аяқталмаған күрделі құрылыс	Жиыны
2023 жылғы 1 қаңтардағы қалдық құны	416.399.840	25.116.605	69.916.650	511.433.095
Түсімдер	1.241.467	55.939	193.439.997	194.737.403
Активтің шығуы бойынша міндеттемелерді бағалаудағы өзгерістер (10-ескертпе)	5.350.603	–	–	5.350.603
Шығулар	(917.504)	(60.391)	(1.052.001)	(2.029.896)
Аяқталмаған күрделі құрылыстан ауыстыру	189.259.098	13.636.359	(202.895.457)	–
Ішкі ауыстыру	(170.598)	170.598	–	–
Тозу	(70.495.527)	(3.829.961)	–	(74.325.488)
2023 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	540.667.379	35.089.149	59.409.189	635.165.717
Түсімдер	1.137.969	2.332.385	177.950.400	181.420.754
Активтің шығуы бойынша міндеттемелерді бағалаудағы өзгерістер (10-ескертпе)	(967.525)	–	–	(967.525)
Есептен шығару	(610.079)	(46.776)	–	(656.855)
Аяқталмаған күрделі құрылыстан ауыстыру	160.936.652	10.661.304	(171.597.956)	–
Материалдық емес активтерге ауысу	–	–	(1.022.456)	(1.022.456)
Ішкі ауысым	(19.605)	13.154	6.451	–
Тозу	(93.915.398)	(4.992.412)	–	(98.907.810)
2024 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	607.229.393	43.056.804	64.745.628	715.031.825
2023 жылғы 31 желтоқсанға				
Бастапқы құн	1.153.626.240	76.569.922	60.860.115	1.291.056.277
Жинақталған тозу	(285.030.457)	(16.538.981)	–	(301.569.438)
Жинақталған құнсыздану	(327.928.404)	(24.941.792)	(1.450.926)	(354.321.122)
Қалдық құны	540.667.379	35.089.149	59.409.189	635.165.717
2024 жылғы 31 желтоқсанға				
Бастапқы құн	1.292.608.044	88.000.940	66.184.457	1.446.793.441
Жинақталған тозу	(362.888.462)	(21.228.348)	–	(384.116.810)
Жинақталған құнсыздану	(322.490.189)	(23.715.788)	(1.438.829)	(347.644.806)
Қалдық құны	607.229.393	43.056.804	64.745.628	715.031.825

2024 жылғы 31 желтоқсанға толығымен амортизацияланған негізгі құралдардың бастапқы құны 23.428.004 мың теңге (2023 жылы: 14.826.797 мың теңге) болды.

5. ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ**Айналымнан тыс қаржы активтері**

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын айналымнан тыс қаржы активтері «Қазақстан Халық банкі» АҚ-дағы депозиттермен білдірілген. Бастапқы тану күніне олардың әділ құны жылдық 4,3%-дан 12,7%-ға дейінгі дисконттау мөлшерлемелерін пайдалана отырып күтілетін ақша ағындарының негізінде есептелді.

Айналымнан тыс активтерді бастапқыда тану кезінде Компания 1.031.236 мың теңге сомасына дисконтты мойындады. 2024 жылы Компания 266.561 мың теңге (2023 жылы: 252.966 мың теңге) мөлшерінде қаржылық кірістерді мойындады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**5. ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ (жалғасы)****Айналымнан тыс қаржы активтері (жалғасы)**

2024 жылғы 31 желтоқсанға теңгемен мерзімді салымдар бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 0,02% (2023 жыл: 0,02%) болды.

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсандағы жағдай бойынша айналымнан тыс қаржы активтері теңгемен білдірілген.

Сауда және басқа да дебиторлық берешек

	2024 жыл	2023 жыл
Сауда дебиторлық берешек	58.324.650	74.885.939
Басқасы	3.139.248	2.491.317
	61.463.898	77.377.256
Минусы: ККЗ бағалау резерві	(2.519.331)	(2.430.186)
	58.944.567	74.947.070

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның сауда дебиторлық берешегіне, негізінен, «KazMunayGas Trading AG»-ден 33.588.200 мың теңге сомасында (2023 жыл: 33.246.687 мың теңге) шикі мұнайды өткізуден болған берешек, ҚМГ ҰК-ден 24.334.486 мың теңге мөлшерінде (2023 жыл: 41.315.527 мың теңге) болған берешек жатады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша АҚШ долларында білдірілген сауда және басқа дебиторлық берешек дебиторлық берешектің жалпы сомасының 57% құрады (2023 жыл: 43%). Қалған дебиторлық берешек теңгемен білдірілген.

Дебиторлық берешек пен шарттың активтері бойынша күтілетін кредиттік зияндарға бағалау резервіндегі өзгерістер төменде келтірілген:

	2024 жыл	2023 жыл
1 қаңтарға	2.430.186	2.855.147
(Қалпына келтіру) / есептеу (15-ескертпе)	89.145	(424.961)
31 желтоқсанға	2.519.331	2.430.186

Компанияның 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бағалау резервтерінің матрицасын пайдалана отырып сауда және басқа да дебиторлық берешек бойынша кредиттік тәуекелге ұшырағыштығы туралы ақпарат:

	Шарт бойынша активтер	Сауда және басқа да дебиторлық берешек					Жиыны
		Кешіктірілген төлемдер					
		Ағым-дағы	30 күнге дейін	30 -60 күн	61-90 күн	91 күннен артық	
Күтілетін кредиттік зияндар пайызы	—	0,04%	0,18%	13,05%	0.49%	98,11%	—
Есепті жалпы баланстық құн	—	58.705.143	60.386	110.514	57.865	2.529.990	61.463.898
Күтілетін кредиттік зияндар	—	22.309	112	14.417	285	2.482.208	2.519.331

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**5. ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ (жалғасы)****Сауда және басқа да дебиторлық берешек**

Компанияның 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бағалау резервтерінің матрицасын пайдалана отырып сауда және басқа да дебиторлық берешек бойынша кредиттік тәуекелге ұшырағыштығы туралы ақпарат:

	Шарт бойынша активтер	Сауда және басқа да дебиторлық берешек					Жиыны
		Кешіктірілген төлемдер					
		Ағым-дағы	30 күнге дейін	30 -60 күн	61-90 күн	91 күннен артық	
Күтілетін кредиттік зияндар пайызы	–	0,20%	0,65%	2,15%	1.65%	99,73%	–
Есепті жалпы баланстық құн	–	74.833.832	85.323	150.334	16.845	2.290.922	77.377.256
Күтілетін кредиттік зияндар	–	146.495	555	3.238	279	2.279.619	2.430.186

Ақша қаражаты мен оның баламалары

	2024 жыл	2023 жыл
Банктердегі теңгемен көрсетілген мерзімді салымдар	4.169.256	5.465.202
Банктердегі теңгемен көрсетілген қаражат	570.649	547.430
АҚШ долларында білдірілген банктердегі мерзімді салымдар	1.186	6.485.552
Банктерде АҚШ долларында білдірілген қаражат	38	-
	4.741.129	12.498.184

Банктердегі ақша қаражаты бойынша депозиттердің күн сайынғы банк мөлшерлемелеріне тәуелді болатын сыйақы мөлшерлемесі белгіленген. Банк депозиттері түрлі мерзімдерге Компанияның тарату активтеріндегі мұқтаждығына қарай (бір күннен үш айға дейін) орналастырылады.

2024 жылғы 31 желтоқсанға теңгемен салымдар бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 15,05% (2023 жылы: 15,55%), АҚШ долларындағы салымдар бойынша 3,5% болды (2022 жылы: 3,25%).

6. ТАУАР-МАТЕРИАЛДЫҚ ҚОРЛАР

	2024 жыл	2023 жыл
Материалдар (өзіндік құны бойынша)	15.828.146	14.767.614
Шикі мұнай (өзіндік құнның ең азы және сатудың таза ықтимал бағасы бойынша)	5.531.828	12.553.034
Тауар-материалдық қорларды есептен шығару резервтері	(414.925)	(590.788)
Өзіндік құнның ең азы және сатудың таза ықтимал бағасы бойынша қорлардың жиыны	20.945.049	26.729.860

2024 жылғы 31 желтоқсанға Компанияның 48.761 тонна шикі мұнайы резервуарлар мен транзитте болды (2023 жыл: 103.971 тонна).

7. САЛЫҚТАР БОЙЫНША АЛДЫН АЛА ТӨЛЕМ ЖӘНЕ ӨТЕЛУГЕ ҚҚС

Мың теңгемен	2024 жыл	2023 жыл
Өтелуге жататын ҚҚС	11.012.651	17.087.903
Экспорттық кеден бажы бойынша алдын ала төлем	9.984.568	22.385.076
Басқа	3.538.414	832.554
	24.535.633	40.305.533
Минусы: өтелуге жататын ҚҚС құнсыздану резерві	(2.451.064)	(2.451.064)
Салықтар бойынша алдын ала төлем және өтелуге ҚҚС жиыны	22.084.569	37.854.469

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**8. КАПИТАЛ****Шығарылуға рұқсат етілген акциялар**

2024 жылғы 31 желтоқсанға және 2023 жылғы 31 желтоқсанға шығарылымға жарияланған акциялардың жалпы саны 66.855.197 дана, бір акцияның номиналды құны 5 мың теңге, олар толығымен Бас компанияға тиесілі.

Дивидендтер

Қазақстандық заңнамаға сәйкес дивидендтер, егер Компанияның теріс капиталы болса және дивидендтердің төленуі теріс капиталға әкеп соқтырса, жариялана алмайды. 2024 және 2023 жылдары Компания Бас компанияға дивидендтерді жариялаған жоқ және төлеген жоқ.

Акционерлерге өзге де бөлу

ҚР Үкіметінің 2021 жылғы 4 қарашадағы № 784 қаулысымен бекітілген (ҚР Үкіметінің 2022 жылғы 2 ақпандағы № 41 қаулысына сай өзгерістермен бірге) Маңғыстау облысы Жаңаөзен қаласының әлеуметтік-экономикалық дамуының 2021-2025 жылдарға арналған кешенді жоспарына сәйкес (бұдан әрі - ҚДЖ) Компанияға инфрақұрылымға инвестициялар, Жаңаөзен қаласының кейбір тұрғындарын көшіруді қаржыландыру және «Өзенинвест» МКК қызметін қаржыландыру бойынша белгілі бір міндеттемелер жүктелді. 2024 жылы Компания 15.861 мың теңге сомаға (2023 жылы: 119.722 мың теңге) міндеттемелерді төледі.

9. ҚАРЫЗДАР

2023 жылы Компания екі жыл ішінде бірнеше траншты игере отырып, Маңғыстау облысында теңіз суын тұщыландыру зауытын және жеткізуші инфрақұрылымды салуға 126.030.000 мың теңге сомасында Бас компаниядан қарыз алу шартын жасады. 2024 жылдың ішінде Компания 41.248.006 мың теңге алды (2023 жылы: 32.068.362 мың теңге). Қарыз бойынша пайыздық мөлшерлеме 0,01% құрады. Қарыз 2025 жылы толық сомада өтеледі, алайда Бас компанияның кез келген уақытта қарызды мерзімінен бұрын өтеуді талап етуге құқығы бар. Бастапқы тану күніне қарыздың әділ құны 2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанында жылдық 19,10% дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып күтілетін ақша ағындарының негізінде есептелді. 2024 жылы 6.223.968 мың теңге мөлшеріндегі дисконт капиталда танылды (2023 жылы: 8.910.203 мың теңге).

2024 жылы Компания ұлттық экономиканы жаңғыртуға және әртараптандыруға жәрдемдесу үшін Бас компаниядан 80.000.000 мың теңге сомасында қарыз алуға шарт жасасты. 2024 жылдың ішінде Компания 23.000.000 мың теңге алды. Қарыз мерзімі 2026 жылғы 31 желтоқсанға дейін, бұл ретте әрбір траншты өтеу мерзімі берілген күннен бастап 12 айдан аспайды. Қарыз бойынша пайыздық мөлшерлеме 0,01% құрады. Бастапқы тану күніне қарыздың әділ құны жылдық 17,25% дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып күтілетін ақша ағындарының негізінде есептелді. 3.374.398 мың теңге мөлшерінде дисконт капиталда танылды.

2024 жыл үшін қарыздардың қозғалысы келесі кестеде көрсетілген:

Мың теңгемен

1 қаңтарға арналған сальдо	24.109.775
Қарыз алу	64.248.006
Пайыздар бойынша шығыстар (16 – ескертпе)	6.011
Қарызды бастапқы мойындау кезіндегі дисконт	(9.598.366)
Дисконт амортизациясы (16 – ескертпе)	8.725.839
31 желтоқсанға сальдо	87.491.265

2023 жыл үшін қарыздардың қозғалысы келесі кестеде көрсетілген:

Мың теңгемен

1 қаңтарға арналған сальдо	-
Қарыз алу	32.068.362
Пайыздар бойынша шығыстар (16 – ескертпе)	745
Қарызды бастапқы мойындау кезіндегі дисконт	(8.910.203)
Дисконт амортизациясы (16 – ескертпе)	950.871
31 желтоқсанға сальдо	24.109.775

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**10. РЕЗЕРВТЕР**

	Экологиялық міндеттеме	Салықтар және байланысты айыппұлдар мен өсімпұлдар	Активтердің шығуы бойынша міндеттеме	Жұмыскерле рге сыйақылар	Жиыны
2023 жылғы 1 қаңтарға	18.639.979	72.174	14.267.069	14.234.564	47.213.786
Қосымша резервтер	–	–	–	485.524	485.524
Дисконт амортизациясы	1.562.790	–	1.223.016	1.538.861	4.324.667
Бағалаудағы өзгерістер	(856.595)	–	5.350.603	(142.299)	4.351.709
Жыл ішінде пайдаланылғаны	(4.193.275)	–	(592.747)	(1.143.683)	(5.929.705)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	15.152.899	72.174	20.247.941	14.972.967	50.445.981
Қысқа мерзімді бөлік	3.372.474	72.174	663.000	1.755.082	5.862.730
Ұзақ мерзімді бөлік	11.780.425	–	19.584.941	13.217.885	44.583.251
2023 жылғы 31 желтоқсанға	15.152.899	72.174	20.247.941	14.972.967	50.445.981
Қосымша резервтер	–	–	–	1.178.856	1.178.856
Дисконт амортизациясы	1.586.764	–	2.028.844	1.567.023	5.182.631
Бағалаудағы өзгеріс	(251.463)	–	(967.525)	404.453	(814.535)
Жыл ішінде пайдаланылғаны	(6.138.500)	–	(649.997)	(1.599.209)	(8.387.706)
2024 жылғы 31 желтоқсанға	10.349.700	72.174	20.659.263	16.524.090	47.605.227
Қысқа мерзімді бөлік	592.062	72.174	669.503	2.050.277	3.384.016
Ұзақ мерзімді бөлік	9.757.638	–	19.989.760	14.473.813	44.221.211
2024 жылғы 31 желтоқсанға	10.349.700	72.174	20.659.263	16.524.090	47.605.227

Қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте және жиынтық кіріс туралы есепте танылған сомалар былайша көрсетілген:

	2024 жыл	2023 жыл
Жылдың соңына белгіленген төлемдері бар зейнетақы жоспары бойынша міндеттемелердің келтірілген құны	16.524.090	14.972.967
Таза міндеттемелер	16.524.090	14.972.967
Ағымдағы кезең қызметтерінің құны	392.390	377.857
Өткен жылдар қызметтерінің құны	786.466	–
Пайыздық шығыстар	1.567.023	1.538.861
Актуарлық пайда - пайдаға және зиянға жатқызылғаны	–	–
Актуарлық пайда - басқа да жиынтық зиянға жатқызылғаны	404.453	(142.299)
Жыл ішінде танылған шығыстар	3.150.332	1.774.419

Ағымдағы қызметтердің және өткен жылдар қызметтерінің құны өндірістік шығыстар құрамында жиынтық кіріс туралы жекелеген есепке кіргізілген.

11. ПАЙДАЛЫ ҚАЗБАЛАРДЫ ӨНДІРУГЕ САЛЫНАТЫН САЛЫҚ ЖӘНЕ ТӨЛЕНУГЕ ЖАТАТЫН РЕНТАЛЫҚ САЛЫҚ

Мың теңгемен	2024 жыл	2023 жыл
Шикі мұнай экспортына рента салығы	4.614.750	24.543.968
Пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салық	3.991.591	14.021.856
Жиыны	8.606.341	38.565.824

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**11. ПАЙДАЛЫ ҚАЗБАЛАРДЫ ӨНДІРУГЕ САЛЫНАТЫН САЛЫҚ ЖӘНЕ ТӨЛЕНУГЕ ЖАТАТЫН РЕНТАЛЫҚ САЛЫҚ (жалғасы)**

Төленуге жататын рента салығындағы өзгерістер төменде келтірілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жыл	2023 жыл
1 қаңтарға	24.543.968	26.725.298
Есептелгені (15-ескертпе)	83.004.591	83.938.590
Төлемдер	(102.933.809)	(86.119.920)
31 желтоқсанға	4.614.750	24.543.968

Пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салықтағы өзгерістер төменде келтірілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жыл	2023 жыл
1 қаңтарға	14.021.856	20.521.785
Есептелгені (14-ескертпе)	18.155.440	60.200.847
Төлемдер	(28.185.705)	(66.700.776)
31 желтоқсанға	3.991.591	14.021.856

12. САУДА ЖӘНЕ БАСҚА ДА КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жыл	2023 жыл
Сауда кредиторлық берешек	80.581.164	64.749.546
Қызметкерлердің алдындағы берешек	15.041.383	14.961.764
Төленуге жататын басқа да салықтар	3.250.803	2.946.861
Басқасы	3.074.948	2.933.266
Жиыны	101.948.298	85.591.437

Компанияның сауда кредиторлық берешегі көбінесе ұңғымаларды бұрғылау, ұңғымаларды жөндеу және негізгі құралдарды сатып алу жұмыстарының берешегімен білдірілген.

2024 және 2023 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда және басқа да кредиторлық берешекке мыналар кірді:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жыл	2023 жыл
Байланысты тараптардың сауда кредиторлық берешегі (18-ескертпе)	49.098.090	51.369.511
Бөгде ұйымдардың сауда кредиторлық берешегі	31.483.074	13.380.035
Жиыны	80.581.164	64.749.546

Сауда кредиторлық берешектің баланстық құны мына валюталарда көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жыл	2023 жыл
Теңгемен сауда кредиторлық берешек	80.346.906	64.626.974
АҚШ долларында сауда кредиторлық берешек	234.258	122.572
Жиыны	80.581.164	64.749.546

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**13. САТЫП АЛУШЫЛАРМЕН ЖАСАЛҒАН ШАРТТАР БОЙЫНША ТҮСІМ**

	2024 жыл	2023 жыл
Экспорт		
Шикі мұнай	482.963.901	446.643.152
Банк сапасы	(161.919)	
Ішкі нарық		
Шикі мұнай	369.109.225	331.554.501
Газ	26.499	20.431
Басқа да тауарлар мен қызметтер	4.808.438	6.064.041
	856.746.144	784.282.125

	2024 жыл	2023 жыл
Географиялық нарық		
Швейцария	482.801.982	446.643.152
Қазақстан	373.944.162	337.638.980
	856.746.144	784.282.132

2024 жылы алдын ала баға бойынша түзету сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсімді 179.964 мың теңгеге азайтады (2023 жылы: 1.029.737 мың теңге сомаға ұлғайту).

14. САТУДЫҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ

	2024 жыл	2023 жыл
Жұмыскерлерге сыйақылар	227.130.958	195.375.185
Жөндеу және қызмет көрсету қызметтері	109.495.071	99.033.891
Тозу, тауысылу және амортизация	98.619.511	74.347.354
Материалдар мен қорлар	34.796.203	31.875.075
Электр энергиясы	27.950.452	18.685.544
Пайдалы қазбаларды өндіру салығы (11-ескертпе)	18.155.440	60.200.847
Мүлікке салынатын салық	8.685.933	8.183.755
Көлік шығыстары	7.779.338	6.339.252
Басқа салықтар	558.326	373.298
Экологиялық міндеттеме бойынша резервтегі өзгеріс (10-ескертпе)	(251.463)	(856.595)
Басқасы	16.185.093	13.242.731
	549.104.862	506.800.337
Мұнай қалдықтарының өзгеруі	7.096.736	(5.821.698)
	556.201.598	500.978.639
Оның ішінде табиғи газдың өзіндік құны	4.777.242	4.980.130
Оның ішінде мұнайдың өзіндік құны	544.327.620	501.820.207

15. ӨТКІЗУ ШЫҒЫСТАРЫ, ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

	2024 жыл	2023 жыл
Рента салығы (11-ескертпе)	83.004.591	83.938.590
Экспорттық кеден бажы	71.456.306	63.347.733
Көлік шығыстары	66.550.563	59.256.562
Жұмыскерлерге сыйақылар	10.436.542	8.669.495
Жөндеу және қызмет көрсету қызметтері	664.616	536.335
Демеушілік	376.075	682.369
Тозу, тауысылу және амортизация	288.299	232.268
Кеңес беру және аудиторлық қызметтер	145.440	106.523
ККЗ резервін (қалпына келтіру) / Есептеу (5-ескертпе)	89.145	(424.961)
Басқа салықтар	32.613	135.342
Айыппұлдар мен өсімақылар	5.191	280.833
Басқасы	3.689.213	2.818.951
	236.738.594	219.580.040

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**16. ҚАРЖЫЛЫҚ ШЫҒЫНДАР**

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жыл	2023 жыл
Қарыздар бойынша дисконт амортизациясы (9-ескертпе)	8.725.839	950.871
Активтерді есептен шығару міндеттемелері бойынша дисконт амортизациясы (10-ескертпе)	2.028.844	1.223.016
Экологиялық бағдарлама бойынша міндеттемелерді төлеуге дисконт амортизациясы (10-ескертпе)	1.586.764	1.562.790
Белгіленген төлемдердің міндеттемелері бойынша дисконт амортизациясы (10-ескертпе)	1.567.023	1.538.861
Қарыздар бойынша пайыздық шығыстар (9-ескертпе)	6.011	745
Басқасы	401.827	2.046
	14.316.308	5.283.012

17. ТАБЫС САЛЫҒЫ

Кезеңдегі табыс салығы бойынша шығыстар былайша көрсетілген:

	2024 жыл	2023 жыл
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы	14.462.809	4.038.476
Алдыңғы жылдар үшін корпоративтік табыс салығын түзету	1.306.236	(420.356)
Ағымдағы табыс салығы	15.769.045	3.618.120
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша (үнемділік) / шығыс	12.025.853	9.057.136
Кейінге қалдырылған табыс салығы	12.025.853	9.057.136
Табыс салығы бойынша шығыс	27.794.898	12.675.256

Келесі кестеде Қазақстандағы табыс салығының мөлшерлемесін Компанияның салық салынғанға дейінгі пайдаға тиімді салық мөлшерлемесімен салыстырып тексеру келтірілген.

	2024 жыл	2023 жыл
Салық салынғанға дейінгі пайда	19.102.478	24.749.947
Табыс салығы бойынша шығыс	27.794.898	12.675.256
Тиімді салық мөлшерлемесі	146,5%	51,21%
Ресми мөлшерлеме бойынша табыс салығының шығыстары	3.820.496	4.949.989
Алдыңғы жылдар үшін корпоративтік табыс салығын түзету	1.306.236	(420.356)
Өзіндік құнынан төмен баға бойынша өткізуден болған есептен шығарылмайтын шығыстар	3.681.532	1.080.625
Төлем көзінен алынатын салық	334.225	40.256
Еншілес ұйымның құнсыздануы бойынша танылмаған салық активі	8.249.601	6.432.404
Алдыңғы жылдың кейінге қалдырылған табыс салығына қатысты түзету	2.545.411	330.004
Қарыздар бойынша дисконт амортизациясының шығыстары	1.745.168	190.174
Жұмыскерлердің сыйақы міндеттемелері бойынша шығыстар	2.511.400	—
Қызметкерлер мен олардың отбасы мүшелері үшін әлеуметтік сипаттағы шығыстар	817.528	10.784
Демеушілік көмек және іс-шараларды өткізу бойынша шығыстар	530.311	106.486
Негізгі құралдардың шығуынан болған залал/(кіріс)	380.283	(49.152)
Есептен шығарылмайтын шығыстар	1.872.707	4.042
Табыс салығы бойынша шығыс	27.794.898	12.675.256

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**17. ТАБЫС САЛЫҒЫ (жалғасы)**

КТС жататын кейінге қалдырылған салық бойынша активтердегі өзгерістер былайша көрсетілген:

Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттеме

	Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	Резервтер	Салықтар	Басқасы	Жиыны
2023 жылғы 1 қаңтарға	(9.526.809)	8.624.359	11.317.150	2.108.204	12.522.904
Пайда мен зиян құрамында танылды	(8.991.213)	2.046.426	(3.334.067)	1.221.718	(9.057.136)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	(18.518.022)	10.670.785	7.983.083	3.329.922	3.465.768
Пайда мен зиян құрамында танылды	(5.511.879)	(2.949.441)	(3.328.817)	(235.716)	(12.025.853)
2024 жылғы 31 желтоқсанға	(24.029.901)	7.721.344	4.654.266	3.094.206	(8.560.085)

18. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР

«Жалпы бақылаудағы ұйымдар» санатына ҚМГ ҰК бақылайтын ұйымдар кіреді. «Басқа да байланысты тараптар» санатына Самұрық-Қазына бақылайтын ұйымдар жатады.

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін байланысты тараптармен сатулар және сатып алулар, сондай-ақ 2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына байланысты тараптармен мәмілелер бойынша сальдо былайша көрсетілген:

	2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
Тауарлар мен қызметтерді сату		
Жалпы бақылаудағы ұйымдар	482.963.901	446.643.690
ҚМГ ҰК	369.047.447	337.670.603
Сатылған мұнайға банк сапасы бойынша шығыстар (Бас компания)	(161.916)	-
Тауарлар мен қызметтерді сатып алу		
ҚМГ ҰК	15.595.170	10.350.498
Жалпы бақылаудағы ұйымдар	154.380.480	151.454.645
Басқа да байланысты тараптар	28.086.760	19.902.570
Жалақы және басқа да қысқа мерзімді төлемдер		
Директорлар кеңесінің мүшелері	17.333	16.783
Саны	2	2
Басқарма мүшелері	500.437	440.657
Саны	8	9
	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Сауда және басқа да дебиторлық берешек пен берілген аванстар		
Жалпы бақылаудағы ұйымдар	68.867.043	59.620.023
ҚМГ ҰК (5-ескертпе)	24.334.486	41.315.527
Басқа да байланысты тараптар	1.212.618	1.751.110
Сауда кредиторлық берешек		
ҚМГ ҰК	18.294.975	25.604.666
Жалпы бақылаудағы ұйымдар	29.834.297	24.340.100
Басқа да байланысты тараптар	968.818	1.424.745

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**18. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР (жалғасы)****Сатулар және дебиторлық берешек**

Байланысты тараптарға сатулар шикі мұнайды ҚМГ ҰК тобының кәсіпорындарына экспорттық және ішкі сатуды білдіреді. Байланысты тараптарға экспорттық сатулар 2024 жылғы шикі мұнайдың 1.865.426 тоннасын (2023 жыл: 1.774.961 тонна) құрады. Шикі мұнайды сату бағасы фрахт, сақтандырудың құнына және сападағы айырмаға берілетін жеңілдікке түзетілген Platt's баға белгілеуіне сілтеме жасай отырып айқындалады. Экспортқа мұндай сатулар бойынша бір тоннаның орта бағасы шамамен 2024 жылы 258.903 теңге (2023 жылы 251.636 теңге) болды.

Сонымен бірге, Компания шикі мұнайды ішкі нарыққа Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысына сәйкес ҚМГ ҰК арқылы жеткізеді. Ішкі нарыққа жеткізу көлемі 2024 жыл үшін өндірілген шикі мұнайдың 3.258.323 тоннасын құрады (2023 жыл: 3.036.194 тонна). Ішкі нарықтағы сату бағасы 2016 жылғы 1 сәуірден бастап Бас компаниямен жасалған келісіммен анықталды. 2018 жылғы 1 шілдеден бастап Компания шикі мұнайды ішкі нарықта ҚМГ ҰК-мен жасалған шартқа сәйкес баға бойынша сата бастады.

2024 жылы ішкі нарыққа жеткізілген мұнай үшін Компания бір тоннасы үшін орташа шамамен 113.263 теңге алды (2023 жылы шамамен 109.195 теңге).

Байланысты тараптар бойынша сатудан түскен сауда және басқа да дебиторлық берешек негізінен экспорттық өткізу жөніндегі операцияларға қатысты сомаларды білдіреді.

Сатып алу және кредиторлық берешек

Шикі мұнайды сатқаны үшін агенттік сыйақы 2024 жылы 172.552 мың теңге болды (2023 жыл: 164.184 мың теңге). Каспий Мұнай құбыры Консорциумы көрсеткен тасымалдау қызметтерін ҚМГ ҰК Тобы 8.510.685 мың теңге мөлшерінде өтеп берді (2023 жылы: 4.833.917 мың теңге).

19. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ

Компанияның сауда және басқа да кредиторлық берешек пен қарыздар сияқты түрлі қаржылық міндеттемелері бар. Компанияның сауда дебиторлық берешек, қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді салымдар және акша қаражаты мен оның баламалары сияқты түрлі қаржы активтері бар.

Компания валюталық тәуекелге, кредиттік тәуекелге, өтімділік тәуекеліне және шикізат тауарларына бағалардың өзгеру тәуекеліне ұшырағыш келеді.

Валюталық тәуекел

Компанияның шетел валютасын айырбастау бағамдарының өзгеру тәуекеліне ұшырағыштығы, ең алдымен, Компанияның операциялық қызметіне жатады, өйткені өткізудің негізгі бөлігі АҚШ долларында деноминацияланған, ал барлық шығыстар теңгемен деноминацияланған, сондай-ақ шетел валютасында деноминацияланған инвестицияларға жатады.

Төмендегі кестеде Компанияның салық салынғанға дейінгі табысының АҚШ долларының айырбас бағамының мүмкін өзгерістеріне сезімталдығын талдау көрсетілген, әрі оның ықтималдылығын барлық басқа параметрлердің өзгермеуі талабымен (монетарлық активтер мен міндеттемелердің әділ құнының өзгеруі салдарынан) негізделген түрде болжауға болады.

	Теңгенің АҚШ долларының бағамына ұлғаюы / (азаяуы)	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері
2024 жыл		
АҚШ доллары	9,09%	2.956.921
АҚШ доллары	(7,34%)	(2.388.939)
2023 жыл		
АҚШ доллары	14,15%	6.338.156
АҚШ доллары	(14,15%)	(6.338.156)

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**19. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУ МАҚСАТЫ ЖӘНЕ САЯСАТЫ (жалғасы)****Кредиттік тәуекел**

Компания өзінің сауда дебиторлық берешегіне орай кредиттік тәуекелге ұшырағыш келеді. Сатудың үлкен бөлігін Компания ҚМГ ҰК үлестес кәсіпорнына жүзеге асырады және Компанияның соған қатысты дебиторлық берешек бойынша тәуекелдің айтарлықтай шоғырлануы бар. Дебиторлық берешектің қосымша елеусіз үлесі біртекті топтар бойынша бөлінген және жиынтық негізде құнсыздану мәніне үнемі бағаланып отырады, соның нәтижесінде Компанияның үмітсіз берешек бойынша тәуекелі елеусіз болып табылады.

Компания сондай-ақ өзінің инвестициялық қызметінің нәтижесінде кредиттік тәуекелге ұшырағыш келеді. Компания салымдарды қазақстандық банктерге орналастырады.

Қаржы мекемелеріндегі шоттарда қалған қалдықтармен байланысты кредиттік тәуекелді Бас Компанияның қазынашылық департаменті Компанияның ақша қаражатын басқару саясатына сәйкес бақылап отырады. Компанияның қаржы мекемелерінің дефолтынан туындайтын кредиттік тәуекелге сезімталдығының ең үлкен мөлшері бұл қаржы активтерінің баланстық құнына тең болады.

Келесі кестеде «Standard and Poor's» кредиттік рейтингілерін пайдалана отырып есепті күнге банктерде орналастырылған қаржы активтерінің сальдосы көрсетілген, егер өзгесі көрсетілмесе.

Орналасқан жері	Рейтинг ¹		2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан	
	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан			
Банктер					
«Қазақстан Халық Банкі»					
АҚ	Қазақстан	BB+ (тұрақты)	BB (тұрақты)	12.850.979	18.428.025
				12.850.979	18.428.025

* Дерек көзі: тиісті жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша банктер мен рейтинг агенттіктерінің ресми сайттары.

Өтімділік тәуекелі

Компания өтімділікті жоспарлау құралын пайдалана отырып, өтімділік тәуекелін бақылайды. Осы құралдың көмегі арқылы қаржылық инвестициямен және қаржы активтерімен байланысты төлем мерзімі (мысалы, дебиторлық берешек, басқа да қаржы активтері), сондай-ақ операциялық қызметтен болатын болжамды ақша ағымдары талданады.

Жергілікті банктерде қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді салымдарды пайдалану арқылы қаржыландырудың үздіксіздігі мен икемділігі арасындағы балансты қолдау Компанияның мақсаты болып табылады.

Келесі кестеде Компанияның 2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қаржылық міндеттемелерін өтеу мерзімдері бойынша шарттық дисконтталмаған төлемдердің негізінде ақпарат көрсетілген:

	Талап етілгенге дейін	3 айдан кем	3 -12 ай	1 жыл – 5 жыл	5 жылдан астам	Жиыны
2024 жыл						
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	101.539.693	–	–	–	–	101.539.693
Қарыз	73.322.379	–	23.000.000	–	–	96.322.379
	174.862.072	–	23.000.000	–	–	197.862.072

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**19. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУ МАҚСАТЫ ЖӘНЕ САЯСАТЫ (жалғасы)****Өтімділік тәуекелі (жалғасы)**

	Талап етілгенге дейін	3 айдан кем	3 -12 ай	1 жыл – 5 жыл	5 жылдан астам	Жиыны
2023 жыл						
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	85.591.437	–	–	–	–	85.591.437
Қарыз	32.068.362	–	–	–	–	32.068.362
	117.659.799	–	–	–	–	117.659.799

Шикізат тауарларына бағалардың өзгеру тәуекелі

Компания халықаралық нарықтарда АҚШ долларында бағасы белгіленетін шикі мұнайға бағалардың өзгеру тәуекеліне ұшырағыш. Компания, шикі мұнайдың келешектегі бағасының түрлі деңгейлеріне қатысты сезімталдықты талдауды қоса алғанда, жыл сайынғы бюджеттерді және мерзімді болжамдарды дайындайды.

Капиталды басқару

Компания Бас компанияның капиталын басқарудың мақсаттарын, саясатын және процедураларын ұстанады. Компания капитал құрылымын сақтау және өзгерту мақсатында дивидендтерді төлеу мөлшерін реттей алады, акционерлерге капиталды қайтара алады, жаңа акцияларды шығара алады және Бас компаниядан қаржыландыруды ала алады.

20. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ**Әділ құн**

Сауда дебиторлық берешек, мерзімді депозиттер, сауда кредиторлық берешек және қарыздар сияқты қаржы құралдарының әділ құны шамамен олардың баланстық құнына тең.

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына Компанияның 1-ші немесе 2-ші деңгейдегі қаржы құралдары ретінде жіктелген қаржы құралдары болмады.

21. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР**Саяси және экономикалық жағдайлар**

Қазақстанда экономикалық реформалар және нарықтық экономиканың талаптарына жауап беретін құқықтық, салықтық және әкімшілік инфрақұрылымды дамыту жалғасуда. Қазақстан экономикасының келешек тұрақтылығы көпшілік жағдайларда осы реформалардың барысына, сондай-ақ Үкіметтің экономика, қаржы және ақша-кредит саясаты саласында қолданатын шараларының тиімділігіне тәуелді.

Ішкі нарыққа жеткізу міндеттемелері

Қазақстанның үкіметі мұнай өндіруші компанияларды ішкі энергетикалық мұқтаждықтарды қамтамасыз ету мақсатында өндірілген шикі мұнайдың бір бөлігін ішкі нарыққа жеткізуге міндеттейді. 2018 жылғы 1 шілдеден бастап Компания шикі мұнайды ҚМГ ҰК-ға мұнайды сатып алу туралы шарттың негізінде сатады. Егер Үкімет қазіргі уақытта Компания жеткізетін көлемнен асатын шикі мұнайдың қосымша көлемін жеткізуге міндеттеген жағдайда, мұндай жеткізілімдер нарықтық бағалар бойынша жеткізілімдерден басым болады және шикі мұнайды сатудан түсетін түсімнен әлде қайда аз түсімді өндіретін болады, бұл өз кезегінде Компания қызметіне, перспективасына, қаржылық жағдайына және қызмет нәтижелеріне елеулі және теріс әсерін тигізуі мүмкін.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**21. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)****Салық салу**

Қазақстандық салық заңнамасы мен нормативтік-құқықтық актілері үздіксіз өзгерістер мен түрлі түсіндірмелердің нысаны болып табылады. Жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдарының арасындағы пікірлерде болатын келіспеушіліктер сирек емес, оған қоса ХҚЕС-тің түсімге, шығыстарға және қаржылық есептіліктің басқа да баптарына қатысты тәсілі жөніндегі пікір. Қазақстандық салық заңнамасын анықталған және расталған бұзушылықтары үшін қолданыстағы айыппұлдар мен өсімпұлдар режимі өз қатаңдығымен ерекшеленеді. Қазақстандық салық салу жүйесінің екіұштылығына орай салықтардың, айыппұл санкциялары мен өсімпұлдардың нақты сомасы, егер олар болса, қазіргі уақытқа дейін шығыстарға жатқызылған және 2024 жылғы 31 желтоқсанға есептелген сомадан асып кетуі мүмкін.

Компания басшылығы оның салық заңнамасын түсіндіруі орынды болып табылады және Компанияның салық позициясына қатысты жол берілетін негіздері бар деп есептейді.

Халықаралық салық реформасы - Pillar II үлгілік ережелері

Компания Самұрық-Қазынаның жанама еншілес ұйымы болып табылады. Самұрық-Қазынаның әртүрлі юрисдикцияларда жұмыс істейтін еншілес ұйымдары бар, оларда Pillar II үлгілік ережелері қабылданған немесе айтарлықтай дәрежеде қабылданған. Алайда, Компания Pillar II үлгілік ережелері әлі енгізілмеген (Қазақстан) юрисдикцияда жұмыс істейтіндіктен, бұл үлгілік ережелер Компанияда қолдануға жатпайды.

Экспорттық мәмілелер бойынша салық салу

«Трансферттік баға белгілеу туралы» ҚР Заңына сай халықаралық іскерлік операциялар, сондай-ақ Қазақстан Республикасының аумағында тараптардың өзара қарым-қатынастарына немесе мәміле бағасының нарықтық бағадан ауытқу дәрежесіне қарамастан жасалған кейбір мәмілелер трансферттік баға белгілеу кезінде («ТББ») мемлекеттік бақылауға алынады. Нарықтық бағаны есептеу кезінде дифференциалды құрауыштар құжаттармен немесе акпарат көздерімен расталуы тиіс.

2024 жылы, сондай-ақ өткен кезеңдерде, Компания ҚМГ ҰК тобына кіретін байланысты тараптың атына мұнайды шетелге экспорттады. ТБ туралы Заңның талаптарына сәйкес уәкілетті органдардың мәмілеге қатысушылардан, мемлекеттік органдардан және үшінші тұлғалардан нарықтық баға мен дифференциалды анықтауға қажетті акпаратты, сондай-ақ ТБ бойынша бақылау жасау үшін басқа да деректерді сұратуға құқығы бар.

2024 жылғы дифференциалдың мөлшерін растайтын экспорттық операциялар бойынша бастапқы құжаттаманың түпнұсқаларын, сондай-ақ баррель неттоға фрахттың есептелуін растайтын құжаттарды қоса алғанда, барлық қажетті құжаттарды толық көлемде және «Трансферттік баға белгілеу туралы» ҚР Заңының қолданыстағы талаптарына сәйкес салықтық тексеру басталғанға дейін жинақтауды мұнайды өткізу агенті болып табылатын ҚМГ ҰК жүзеге асырады. Компания басшылығы құжаттардың болмауы себебімен салық салу объектілерін түзетуге байланысты тиісті салық міндеттемелерін, өсімпұлдар мен әкімшілік айыппұлдарды қосымша есептеу тәуекелі елеусіз болып табылмайды деп есептейді.

Экологиялық міндеттемелер

Қазақстанда қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнама даму үдерісінде, сондықтан да тұрақты өзгерістерге ұшырады. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасын бұзғаны үшін айыппұлдар елеулі болуы мүмкін. 10-ескертіпте ашылып көрсетілген сомалардан басқа, басшылық Компанияның қаржылық жай-күйіне, жиынтық кіріс туралы есепке немесе ақша қаражатының қозғалысы туралы есепке айтарлықтай әрі теріс әсер ете алатын ықтимал экологиялық міндеттемелер жоқ деп есептейді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**21. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)****Экологиялық міндеттемелер (жалғасы)**

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша радиоактивті қалдықтардың көлемі: металл сынықтары – 10.156 мың тонна, мұнай шламдары – 32.937 мың тонна (2023: 66.313 мың тонна және тиісінше 31.138 мың тонна).

Демеушілік

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2022 жылғы 2 ақпандағы № 41 қаулысымен бекітілген Жаңаөзен қаласын әлеуметтік-экономикалық дамытудың Кешенді жоспары шеңберінде қаржыландыру жөніндегі міндеттемелер болашақта пайдалы қазбаларды өндіру салығы бойынша жеңілдіктер қолданылған кезде туындайды. Тиісінше, Компания басшылығы бұл міндеттемелер шартты міндеттемелер болып табылады және салық жеңілдіктерін алу кезеңінде есептелуге жатады деп санайды.

Пайдалы қазбаларды өндіру салығы бойынша жеңілдікті мөлшерлеме

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2019 жылғы 27 маусымдағы № 449 қаулысына сәйкес Компания Өзен кен орнының бір бөлігі бойынша мұнайдың сулануына байланысты пайдалы қазбаларды өндіру салығы бойынша 2,6% мөлшерінде жеңілдікті мөлшерлеме алды. Қаулыға сәйкес, жеңілдік мөлшерлемесі 2019 жылғы 1 қаңтардан бастап Өзен кен орны бөлігінде (14, 16, 17 көкжиектер) қолданылады және келісімшарт мерзімінің соңына дейін қолданылды. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2024 жылғы 15 маусымдағы № 474 қаулысына сәйкес, 2019 жылғы 27 маусымдағы №449 қаулысына өзгерістер енгізілді, оған сәйкес жеңілдікті мөлшерлеме барлық көкжиектерде қолданылады.

Мұнай және газ кен орындарына арналған лицензиялар

Компания жер қойнауын пайдалануға арналған лицензиялар мен тиісті келісімшарттардың талаптарын орындауға қатысты мемлекеттік органдардың тарапынан мерзімді тексерулердің объектісі болып табылады. Басшылық мұндай тексерулердің барысында анықталған мәселелерді шешуге қажетті түзету шараларын келісу бойынша мемлекеттік органдармен ынтымақтасады. Лицензияда қамтылған ережелерді орындамау айыппұлдарға, өсімпұлдарға, шектеуге, лицензияның тоқтата тұрылуына немесе қайтарылып алынуына әкеліп соқтыруы мүмкін.

Компания басшылығы келісімшарттардың немесе лицензиялардың талаптарын орындамауға қатысты кез келген мәселелер келіссөздер немесе түзеу шаралары арқылы шешіледі және Компанияның қаржылық жағдайына, жиынтық кіріс туралы есепке немесе ақша қаражатының қозғалысы туралы есепке айтарлықтай әсерін тигізбейді. Компанияның мұнай мен газдың кен орындары Маңғыстау облыстық әкімшілігіне тиесілі жерде орналасқан. Лицензияларды Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі берді және Компания осы кен орындарында мұнай мен газды барлау және өндіру үшін пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салықты және үстеме пайдаға салынатын салықты төлейді.

2017 жылы Компания байланысты тарап «Қаз ГӨЗ» ЖШС-нен Ақтас, Тасболат, Қарамандыбас, Батыс теңге және Оңтүстік Жетібай газ кен орындарына жер қойнауын пайдалану құқығын сатып алды. Мерзімінің аяқталуына байланысты Өзен және Қарамандыбас кен орындарына іргелес аумақта көмірсутек шикізатын барлауды жүргізуге арналған № 3579 келісімшарт ҚР Энергетика министрлігіне қайтару сатысында тұр. Компанияның негізгі лицензиялары мен олардың қолданылу мерзімдерінің аяқталатын күндері келесі кестеде көрсетілген:

Кен орны	Келісімшарт	Қолданылу мерзімінің аяқталу күні
Өзен және Қарамандыбас	№ 40	2036 жыл
Ақтас	№ 65	2037 жыл
Тасболат	№ 66	2037 жыл
Қарамандыбас	№ 67	2037 жыл
Батыс Теңге	№ 68	2037 жыл
Оңтүстік Жетібай	№ 69	2031 жыл

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**21. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)**

Мұнай және газ кен орындарына лицензиялар бойынша келісімшарттық міндеттемелер

Жыл	Күрделі шығындар	Операциялық шығыстар
2025	145.787.027	1.630.262
2026	59.611.422	2.177.404
2027	33.880.254	2.228.501
2028	17.893.679	2.281.641
2029.-2036	280.000	9.536.906
	257.452.382	17.854.714

Компанияның заңды мекенжайы:

«Өзенмұнайгаз» акционерлік қоғамы

Сәтбаев көшесі, 3-ғимарат,

130200 Жаңаөзен,

Қазақстан Республикасы,

Телефоны: +7(72934) 63 110

Факс: +7(72934) 63 390

www.ozen.kz